

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

IZHODIŠČA ZA IZVEDBO STRATEŠKEGA NAČRTA SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE ZA OBDOBJE 2023–2027

sestane horizontalne delovne skupine ter
širše in ožjih delovnih skupin v okviru SKP
po 2020

Evropski kmetijski jamstveni sklad
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

6. april 2022

Proces dela

- **Prvi formalni odziv EK** na slovenski SN 2023–2027 (31. 3. 2022) – pričakujejo odziv v roku 3 tednov, začetek usklajevanj ta teden, sledijo tehnični sestanki.
 - Vzpostavitev strokovnih ekip za tehnična pogajanja z EK
- **CPVO postopek** – usklajevanje OP z mnenjedajalci → cilj čimprejšnja javna razgrnitev
- **Intenzivno delo na izvedbi SN 2023–2027**
 - Priprava izvedbenih rešitev – strokovne skupine MKGP in ARSKTRP
 - Priprava vsebine osnutkov uredb
- **Javna razprava:** pripombe EK, naši odzivi, spremembe SN, vsebina izvedbenega dela SN, CPVO, po zaključku priprave odziva EK.

Pripombe EK na predlog SN 2023–2027

KLJUČNI KOMENTARJI

Pripombe EK na predlog SN 2023–2027

Splošni komentarji – strateški poudarki

EK pozdravlja:

- upoštevanje priporočil z dne 18. 12. 2020, prizadevanja na področju dobavnih verig, sodelovanja, shem kakovosti, ekološkega kmetijstva, poenostavitve za organe in upravičence ...

EK je kritična (ključne pripombe):

- Potreba po večji ambicioznosti na področju **okolja in podnebnih sprememb**
- Boljše naslavljanje **socio-ekonomskih potreb** podeželskih območij in potreb v zvezi z znanjem, inovacijami in digitalizacijo v kmetijstvu in na podeželskih območjih
- Pomembnost **kazalnikov rezultata** – določanje ciljev

Pripombe EK na predlog SN 2023–2027

Specifični komentarji – pametno, konkurenčno, odporno kmetijstvo

- SN ima **potencial za prispevek k spodbujanju** pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznovrstnega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno zanesljivo preskrbo s hrano
- Razmislek o intervencijah za **zmanjšanje odvisnosti** od fosilnih goriv in drugih inputov iz uvoza, da se ohrani dolgoročno trajnostno proizvodno zmogljivost in sposobnost preživetja kmetij
- Bolj **pravična razdelitev** neposrednih plačil: izboljšati utemeljitev za prerazporeditev oz. za uporabo 5 % za finančno ovojnico za prerazporeditveno plačilo
- Poziv k večji **ciljni usmerjenosti investicij** v izboljšanje produktivnosti na podlagi realnih potreb

Pripombe EK na predlog SN 2023–2027

Specifični komentarji – varstvo okolja, biotska raznovrstnost in podnebni ukrepi

- Ni razviden potencial za prispevek k temu splošnemu cilju; premajhna ambicioznost SN, zato je treba:
 - Bolje prikazati večjo ambicioznost (kvalitativno, kvantitativno)
 - Bolje pojasniti strateške odločitve za naslavljanje identificiranih potreb;
- „zelena arhitektura“: **dodatno okrepiti** prispevek SN k okoljskim in podnebnim ciljem, boljše nasloviti potrebe in utemeljiti celotno alokacijo sredstev za te cilje.
- Izboljšati je treba **usklajenost** in prispevek SN k ciljem v Nacionalnem **energetskem** in **podnebnem** načrtu, Dolgoročni podnebni strategiji, **Vodni direktivi** in Prednostnemu okvirju ukrepanja na območjih **Nature 2000** (PAF).
- Zato naj se **prilagodijo intervencije in njihove finančne ovojnice** ter po potrebi dodajo nove intervencije

Pripombe EK na predlog SN 2023–2027

Specifični komentarji – varstvo okolja, biotska raznovrstnost in podnebni ukrepi

- Pogojenost: **Boljše pojasniti in dopolniti** nekatere standarde za kmetijske in okoljske pogoje (GAEC),
- SOPO: Tiste sheme SOPO, ki so videti manj zahtevne od GAEC, **izboljšati in prilagoditi** vrednost plačil glede na zahtevnost obveznosti posameznih SOPO,
- **Prilagoditi tudi** druge relevantne intervencije (2. steber), vključno s finančnimi ovojnicami
- Boljše nasloviti **emisije TGP in dušika** iz kmetijstva, **erozijo**, in boljše pojasniti strateški pristop za **trajnostno živinorejo** ter povečati ambicioznost ukrepov za **biodiverzitetu** (zlasti na Natura 2000),
- **Večji poudarek** na obnovljivih virih energije, bioplinu, boljši rabi hranil ...,
- **Določiti manjkajoče nacionalne vrednosti** za cilje iz Zelenega dogovora za leto 2030 (izguba hranil, krajinske značilnosti, zmanjšanje pesticidov, dostop do širokopasovnega interneta).

Pripombe EK na predlog SN 2023–2027

Specifični komentarji – krepitev socio-ekonomskih potreb, AKIS digitalizacija

- **Pozitiven prispevek** podpor za mlade kmete, dobrobit živali
- Določiti ambicioznejše cilje na področju **delovnih mest** in zmanjšanja **brezposelnosti žensk** na podeželju
- Premajhen poudarek na **enakosti spolov**, vključno z vključevanjem žensk v kmetovanje
- Okrepiti finančni del za sistem **AKIS**, zagotavljati sinergije
- Dopolniti informacije o aktivnostih za pokritost celotnega podeželja s **hitrimi širokopasovnimi** povezavami do leta 2025

Pripombe EK na vsebino posameznih intervencij

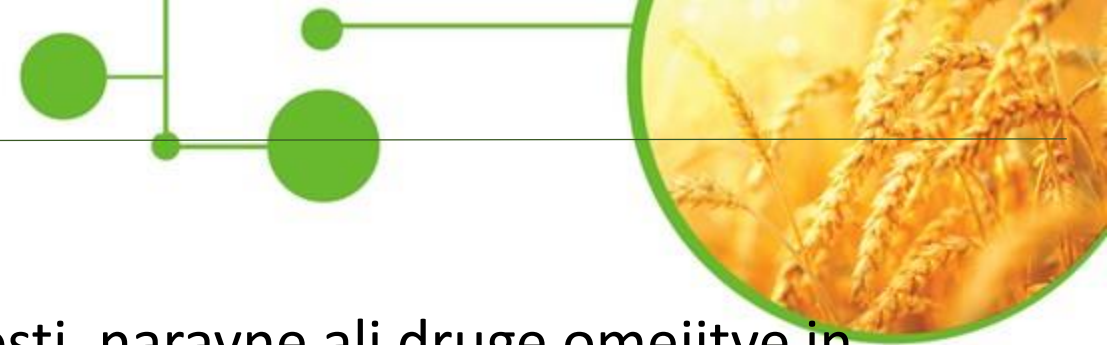
VSEBINSKE REŠITVE
Izvedbenih uredb za SN 2023–2027

Izvedbene uredbe SN 2023- 2027

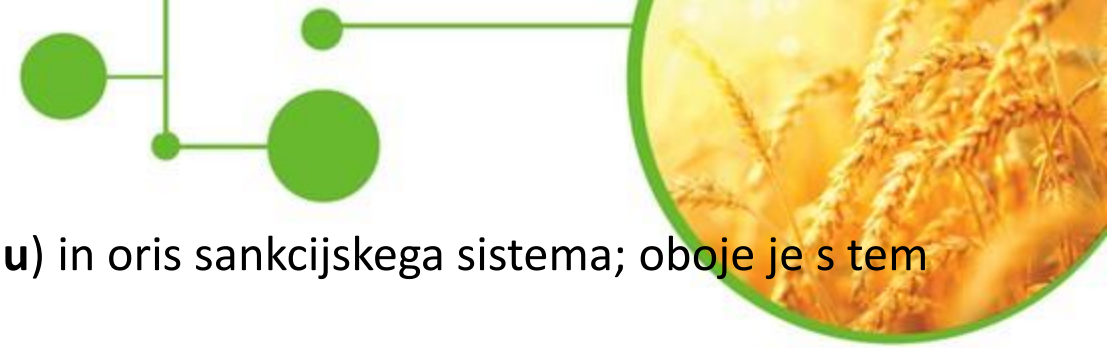
1. Uredba o pogojenosti
2. Uredba o neposrednih plačilih
3. Uredba o plačilih za okoljske in podnebne obveznosti, naravne ali druge omejitve in območja Natura 2000
4. Uredba o dobrobiti živali
5. Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike (IAKS uredba)

6. Horizontalna uredba za ne-IAKS intervencije
7. Investicijska uredba
8. Uredba za mlade kmete
9. Uredba za intervencije iz SC 3
10. Uredba za AKIS
11. Uredba CLLD
12. Uredba za naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po NN in neugodnih vremenskih razmerah

13. Uredba za intervencije v sektorju čebelarških proizvodov
14. Uredba za intervencije v vinskem sektorju
15. Uredba za intervencije v sektorju sadja in zelenjave

Uredba o pogojenosti

- Del SN so **DKOP (dobri kmetijski in okoljski pogoji pri kmetovanju)** in oris sankcijskega sistema; oboje je s tem predmet odobritve s strani Komisije
- **PZR (predpisane zahteve ravnanja)**

Pripombe EK

- *Komisija ima predloge in vprašanja pri vseh DKOP, glavne pripombe Komisije pa so:*
 - **DKOP 5 Erozija**; naša zahteva predvideva določene ukrepe pri **obdelavi** površin na naklonu **nad 20%** - za EK je ta naklon prevelik in po njihovem bi zaradi tega izpadlo preveč površin podvrženih eroziji; predlog EK je **10 % naklon** in če se s tem ne strinjamo moramo utemeljeno pojasniti zakaj površine nad 10 % niso podvržene eroziji
 - **DKOP 6 Ozelenitev kmetijskih površin v občutljivih delih leta**; zahteva sicer zapoveduje ozelenitev vseh površin, vendar tudi dopušča zimsko brazdo tam kjer to ne gre drugače (težka tla) v skladu z dobro kmetijsko prakso – EK zanima kako lahko zagotovimo **ozelenitev na zimski brazdi** in kaj je to dobra kmetijska praksa
 - **DKOP 7 Kolobar**; naša zahteva predvideva triletni kolobar ob nekaj izjemah, ena od njih je izjema za vse KMG, ki imajo manj kot **10 ha ornih površin** – EK meni, da je ta izjema za naše razmere previsoko postavljena in želijo da jo znižamo (enak pomislek imajo pri DKOP 8 Neproduktivne površine)
 - **DKOP 9 Okoljsko občutljivo trajno travinje**; naša zahteva predvideva ščitenje OOTT na določenih območjih znotraj N2000 – EK predlaga da razmislimo o **ščitenje vseh trajnih travnikov znotraj N2000**

Uredba o pogojenosti

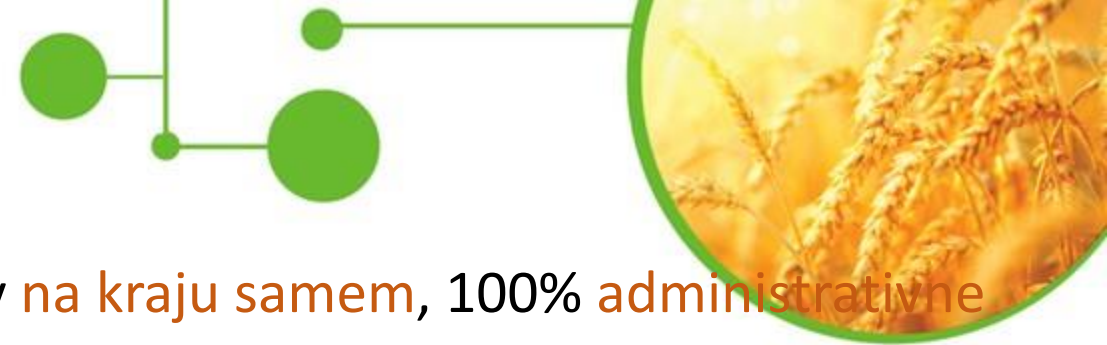
Vsebina

- **Velika večina pogojenosti je v bistvu nespremenjena NS;**
 - izvajanje zahtev pogojenosti se **preverja** pri prejemnikih NP, KOP, DŽ OMD in natura plačil
 - sankcije se uporabijo samo, če gre za kršitve kot posledica izvajanja kmetijske dejavnosti zavezanca oziroma zadevajo kmetijsko gospodarstvo zavezanca
 - **sistem sankcij** bo glede na določbe delegirane uredbe Komisije *strožji*.
 - kontrolni vzorec in način izvajanja **kontrol** bo predvidoma enak
 - **sistem zahtev** ostaja enak, oblika same uredbe o pogojenosti bo načeloma enaka (uredbeni del, zahteve v obliki tabel v prilogi)
 - same zahteve pri standardih **PZR** več ali manj ostajajo **enake**, na področju **DKOP** pa bo kar nekaj **sprememb**
- **Socialna dimenzija vključuje delavsko in socialno zakonodajo v sistem pogojenosti; v Sloveniji bo predvidoma uvedena z letom 2025**

Uredba o pogojenosti

Kontrolni in sankcijski sistem

Kontrolni sistem ostaja podoben; kontrola 1% zavezancev **na kraju samem**, 100% **administrativne** kontrole

AMS za namene pogojenosti predvidoma **ne** bomo uporabljali zaradi omejitev samega sistema

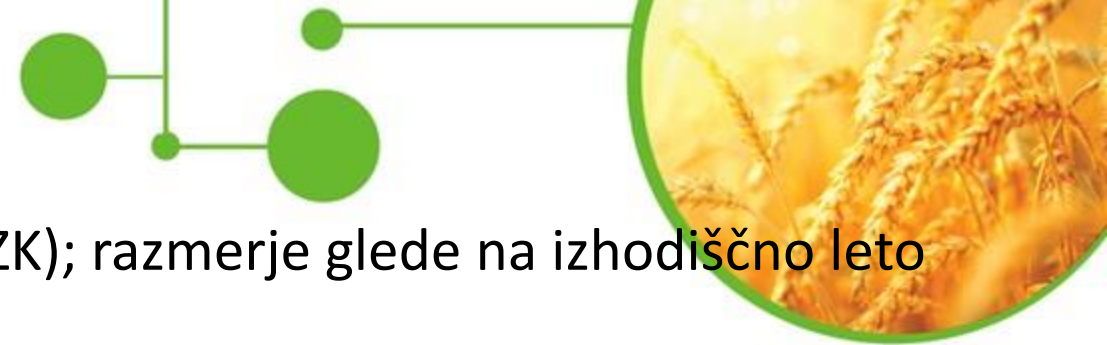
Sankcijski sistem:

- **nenamerne kršitve, ki nimajo vpliva** ali pa je ta zanemarljiv za doseganje ciljev standarda ali zahteve nimajo znižanja; zavezanec dobi obvestilo (odločbo) z navodil za odpravo kršitve.
- **nenamerne kršitve** imajo praviloma 3% sankcijo; za lažje kršitve je ta lahko znižana do 1% oziram za hujše/resnejše kršitve zvišana na 10% - glede na matriko kršitev pri čemer se upošteva resnost, obseg in trajanje posledic kršitev
- **ponavljajoče kršitve** praviloma 10% sankcijo (prva ponovitev), naslednja ponovitev se obravnava kot namerna kršitev; kot ponavljajoče se štejejo kršitve v treh zaporednih letih pod pogojem, da je bil zavezanec obveščen (odločba) o prejšnji kršitvi
- **namerne kršitve** imajo 15% sankcijo, lahko do 100% (glede na resnost, obseg in trajanje – matrika)
- sankcije se po kršitvah seštevajo

Uredba o pogojenosti

Novosti v DKOP in PZR

- **DKOP 1 Razmerje TT/KZU** (nov standard, prenesen iz ZK); razmerje glede na izhodiščno leto (2018) ne sme biti večje **od 5 %**
- **DKOP 2 Varovanje mokrišč in šotišč** (popolnoma nov standard); določeni bodo **sloji z območji**, kjer bo potrebno izpolnjevati zahteve
- **DKOP 3 Prepoved kurjenja strnišč**; poleg prepovedi kurjenja strnišč je dodana zahteva po **prepovedi kurjenja travnikov** kot edinega načina obdelave v dotičnem letu
- **DKOP 4 Varovalni pasovi ob vodotokih**; standard je star, vendar se bo od leta 2023 dosledno preverjal; dodana je **omejitev paše** v tem pasu in **prosto napajaje** živine v vodotokih
- **DKOP 5 Erozija**; standard in zahteve so **enake kot do sedaj** – ohranjanje teras in površine nad (zaenkrat) 20% se obdelujejo na določen način
- **DKOP 6 Pokritost tal**; standard in zahteve so **enake kot do sedaj** – pokritost tal v občutljivem delu leta, razen (zaenkrat) v zimskem času dopuščamo brazdo, če ne gre drugače (v skladu z dobro kmetijsko prakso)
- **DKOP 7 Kolobar**; standard in zahteve so **podobne kot do sedaj** – zahtevan je triletni kolobar, koruza je dopuščena dvakrat zapored, dosevki in podsevki niso več kolobarni členi (ne prekinejo monokulture)

Uredba o pogojenosti

Novosti v DKOP in PZR

- **DKOP 8 Delež neproduktivnih površin, ohranjanje krajinskih značilnosti, nega mejic samo v dovoljenem času, odstranjevanje/kontrola invazivnih rastlin:**
 - **delež neproduktivnih površin** je popolnoma nov del standarda (preneseno iz ZK) za vse zavezance z nad (zaenkrat) 10 ha ornih površin; zavezanec mora nameniti **najmanj 4 % ornih površin** neproduktivnim površinam ali najmanj **7% ornih površin**, če je od teh najmanj **3% strogo neproduktivni**, ostali delež pa lahko uporabi za pridelavo dosevkov (določenih, s faktorjem 0,3) in rastlin ki vežejo dušik (oboje brez FFS)
 - neproduktivne površine so npr. **krajinske značilnosti, praha, mejice, obračališča, varovalni pasovi ob vodotokih**
 - ostali deli tega standarda so po zahtevah praktično enaki kot do sedaj, KZ bodo sedaj v določenih območjih (sloj v RKG); seznam invazivk bo razširjen
- **DKOP 10 Varovanje okoljsko občutljivega trajnega travinja** (nov standard, prenesen iz ZK); OOTT se bo varoval na (zaenkrat) določenih območjih **znotraj N2000**

Uredba o pogojenosti

Novosti v DKOP in PZR

- Spremembe so tudi na PZR (SMR), vendar jih je manj
- **PZR 1 – varovanje voda pred razpršenimi viri onesnaževanja s fosfati** je popolnoma nov del standarda (poleg obstoječih vodnih dovoljenj/odločb za namakanje) – imamo težavo z definiranjem zahtev (zaenkrat predlagana ena – upoštevanje gnojilnih načrtov na področjih, kjer je obremenitev s fosforjem velika)
- **PZR 2 - Nitrati**
- **PZR 3 in 4 – varovanje habitatov in ptic** se sicer ne spreminja, vendar jih bomo verjetno zaostрили (pilot + NVS ...)
- **PZR 5 in 6 – Varna hrana in Prepoved uporabe določenih zdravil v veterini**
- Po predlogu Sveta **se brišejo PZR 7 – 11** (I&R, bolezni živali) iz predloga Uredbe Sveta
- **PZR 7 in 8 – pravilna in trajnostna raba FFS** bo sedaj dejansko morala biti trajnostna – upoštevati bo potrebno dobro prakso pri uporabi FFS, kar pomeni upoštevanje pravil integriranega varstva rastlin
- **PZR 9 do 11 – Dobrobit živali (telet, prašičev, rejnih živali)**

Uredba o neposrednih plačilih

Področja urejanja

- Definicijo kmetijske površine, upravičenega hektarja in kmetijske dejavnosti
- Upravičenci = nosilci KMG,
- Pogoji in zahteve za izvajanje
- Višino plačil za posamezne intervencije
- Vstopni prag
- Definicijo aktivnega kmeta
- Definicijo mladega kmeta
- Zmanjšanje neposrednih plačil

Uredba o neposrednih plačilih

Kmetijska površina

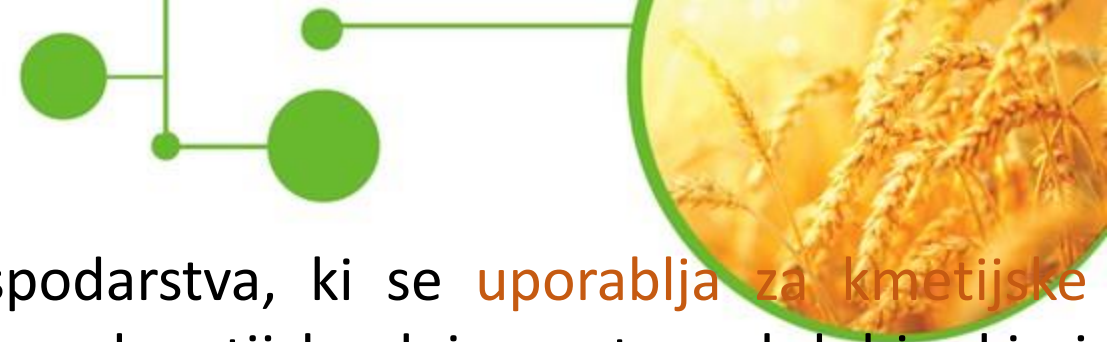
Orno zemljišče, trajno travinje ali trajni nasadi v skladu s 4.členom Uredbe EU 2021/2115.

- „Orno zemljišče“ pomeni zemljišče, ki se obdeluje za namene **pridelave** kmetijskih rastlin, ali območja, ki so **na voljo za pridelavo** kmetijskih rastlin, pa so neobdelana, vključno s površinami pod praho.
- „Trajni nasad“ pomeni **nasad rastlin**, ki niso vključene v kolobar in niso trajno travinje in trajni pašnik, ki je na istem zemljišču najmanj pet let in daje večkratne pridelke, vključno z drevesnicami in hitro rastočimi panjevci.
- „Trajno travinje in trajni pašniki“ pomeni zemljišče, ki se uporablja za **gojenje trav ali drugih zelenih krmnih rastlin** na naraven način (samozasejane) ali s setvijo (posejane) in ki najmanj pet let ni bilo vključeno v kolobarjenje kmetijskega gospodarstva. Na njem so lahko prisotne tudi druge vrste, na primer grmičevje ali drevesa, ki se lahko uporabljajo za pašo, pod pogojem, da trave in druge zelene krmne rastline še naprej prevladujejo.

Uredba o neposrednih plačilih

Upravičeni hektar

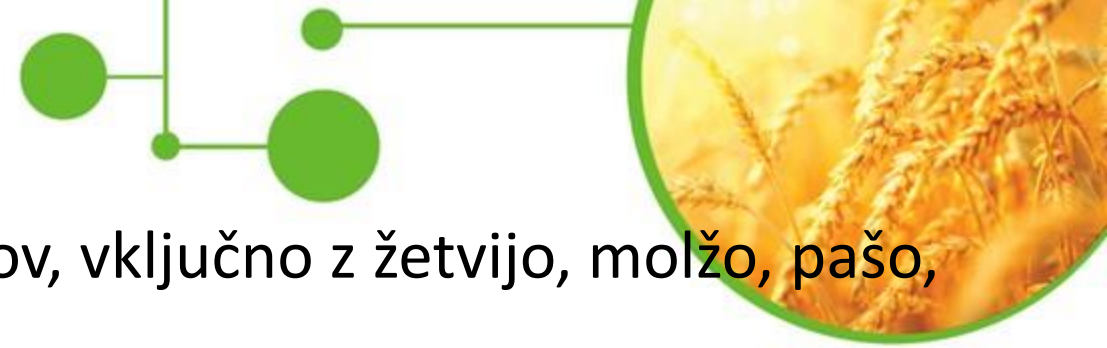
- Pomeni vsako kmetijsko površino kmetijskega gospodarstva, ki se **uporablja za kmetijske dejavnosti** ali ki se v obdobju vegetacije uporablja za nekmetijsko dejavnost za obdobje, ki ni daljše od **30 dni**.
 - Pri tem se pod upravičen hektar štejejo **tudi površine**, ki se zaradi okoljskih, podnebnih in razlogov biotske raznovrstnosti za kmetijsko dejavnost uporabljajo vsako drugo leto in krajinske značilnosti, za katere velja obveznost ohranjanja na podlagi standarda DKOP 8 iz Priloge III.
- Je **na razpolago** nosilcu KMG, ki se vpiše v Register kmetijskih gospodarstev kot nosilec in ima zanj pravico do uporabe.
- Površine se štejejo za upravičene hektarje, če ustrezajo opredelitvi upravičenega hektarja v **celotnem koledarskem letu**, razen v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin.
- Nosilec KMG mora imeti upravičene površine, ki jih je prijavil na zbirni vlogi za tekoče leto, vpisane v register kmetijskih gospodarstev na dan, ki je določen kot zadnji datum za posredovanje **sprememb zbirne vloge**.

Uredba o neposrednih plačilih

Kmetijska dejavnost

- **proizvodnja, reja ali gojenje** kmetijskih proizvodov, vključno z žetvijo, molžo, pašo, vzrejo živali in kmetijsko rejo živali ali
- **vzdrževanje kmetijskih zemljišč** v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer:
 - katerikoli agrotehnični ukrep, ki preprečuje semenitev plevelov, kadar gre za orno zemljišče ali neobdelano orno zemljišče, ki leži v prahi,
 - košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu, kadar gre za trajne nasade,
 - košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu, kadar gre za trajno travinje,
 - ne glede na prejšnjo točko, košnja vsaj enkrat do 15. oktobra naslednjega leta, kadar gre za trajno travinje, za katero se v tekočem letu uveljavlja intervencija kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila v okviru podintervencij »Posebni traviščni habitati«, »Traviščni habitati metuljev«, »habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov«, »Steljniki«, »Mokrotni traviščni habitati« in »Ohranjanje mokrišč in barij«.

Uredba o neposrednih plačilih

Aktivni kmet

*Pripomba EK: negativna lista je lahko le **dopolnilno orodje**/ dodatno potrditi, da merila za identifikacijo aktivnega kmeta (dohodkovni test) ne kaznujejo kmetov, ki ne opravljajo proizvodnih dejavnosti, npr. ali se neposredna plačila štejejo za del dohodka iz kmetijske dejavnosti, itd. /obrazložiti uporabo praga 5000€ na podlagi kvantitativnih in kvalitativnih informacij...*

Nov predlog za shemo za aktivnega kmeta (ni bil vključen v SN, ki je bil poslan EK):

1. Uporabi se **finančni prag 5000€** neposrednih plačil v letu n-1 .
2. **Tri merila** za izpolnjevanje aktivnega kmeta:
 - 1. merilo: Nosilec KMG je obvezno pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovan iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti,
 - 2. merilo: obtežba na KMG najmanj 0, 2 GVZ /hektar KZU (?krmnih KZU)
 - 3. merilo: bo vezano ali na površinsko strukturo ali SO (še odprto)
3. Negativna lista se ne predvidi (še odprto).
4. Možnost **dokazovanja aktivnosti**, če merila niso izpolnjena (še odprto):
 - Dohodkovni test (vsaj tretjino kmetijskih dohodkov v primerjavi z nekmetijskimi dohodki) ali
 - Dokazila (računi, najem storitve, dokazilo o lastništvu strojev, opreme...).

Uredba o neposrednih plačilih

Dohodkovna podpora za trajnostnost

- Je letno plačilo, ki je v celoti proizvodno nevezano plačilo, saj plačilo ne zavisi od rabe kmetijskega zemljišča v trenutnem letu oziroma ne zavisi od obsega ali vrste proizvodnje.
- Dodeli se kot enotno plačilo na upravičeni hektar.
- Upravičenci so nosilci KMG, ki imajo najmanj 1 hektar upravičene kmetijske površine, ki mora biti v RKG vpisana na zadnji dan oddaje ZV.
 - Izvajajo kmetijsko dejavnost.
 - So aktivni kmetje.
 - Najmanjša površina kmetijske parcele za izvajanje intervencije je 0,1 hektar.
- *ODPRTO: Odstotek nacionalne ovojnice za intervencijo zavisi od ring-fencinga / torej je odvisen od ovojnice pri ostalih intervencijah, kjer je še odprto vprašanje ovojnice za prerazporeditveno dohodkovno plačilo. Spremembe so lahko tudi pri ovojnici za SOPO shemo zaradi usklajevanja rabata z EK.*

Uredba o neposrednih plačilih

Prerazporeditvama dohodkovna podpora za trajnostnost

- Nameni se vsem KMG za prvih 8,2 hektar.
 - Upravičenci so nosilci KMG, ki so upravičeni do dohodkovnega plačila za trajnostnost in so aktivni kmetje.

*Pripomba EK: Odločitev o derogaciji obveznega odstotka ovojnice za intervencijo (iz obveznih 10% je SI predlagala derogacijo na na 5%) mora SI še **dodatno utemeljiti** na podlagi ostalih instrumentov, ki vodijo v prerazporeditev sredstev na manjša KMG (ukinitvev plačilnih pravic, zmanjšanje neposrednih plačil) ter na podlagi strukture kmetijskih gospodarstev v SI. Med drugim EK izpostavlja: potrebo po analizi glede na **fizično velikost kmetije**, ki prikazuje skupne učinke vseh ustreznih orodij za podporo dohodku na znesek neposrednih plačil na hektar in dohodek na delovno enoto (npr. z uporabo podatkov FADN). Potrebo po pojasnilu o **pričakovanih učinkih** degresivnosti na prerazporeditev neposrednih plačil. Pregled slovenskega strateškega pristopa k reševanju dohodkovnih potreb malih kmetij (vključno na primer z minimalnimi zahtevami za NP,...).*

Uredba o neposrednih plačilih

Znižanje osnovne dohodkovne podpore

Tranše (znesek neposrednih plačil)		Stopnja znižanja (v %)
od	do	
60.000 EUR	160.000 EUR	35%
160.000 EUR	260.000 EUR	45%
260.000 EUR	360.000 EUR	55%
Nad 360.000 EUR		65%

- Omejevanje zneska (t.i. kapica nad 100.000€) ne bo uporabljeno.
- Stroški dela se ne bodo upoštevali.

Uredba o neposrednih plačilih

Vezana dohodkovna podpora

Splošne pripombe EK na vezano dohodkovno podporo

- Intervencije vezane na živali so namenjene **kompensiranju težav**, s katerimi se soočajo sektorji v času trajanja načrta, brez obravnave na daljši rok. Opis namena bi bilo treba podrobneje izpopolniti in po potrebi **ponovno razmisliti o nekaterih elementih intervencije** (npr. ciljno usmerjeni/pogoji upravičenosti, modulacija stopnje na enoto) z namenom izboljšanja konkurenčnosti, kakovosti in/ali trajnost na daljši rok.
- Slovenija je vabljen, da poda pojasnila o tem, kako so intervencije skladne z **direktivo o vodah** (WFD), zlasti o tem, kako upoštevajo izzive upravljanja povodja. To velja zlasti za intervencije, ki so usmerjene v sektorje v regijah, v katerih „dobro ekološko stanje“ po WFD še ni doseženo in/ali je ogroženo.
- Da predlagane intervencije ne bi povzročile poslabšanje okoljskih in podnebnih razmer (npr. zaradi intenziviranja živinoreje), je Slovenija pozvana, da pojasni **medsebojno delovanje** med intervencijami in drugimi podpornimi odločitvami v okviru načrta in po potrebi prilagodi usmerjanje intervencij (npr. pogoji za upravičenost za posebne vrste kmetijstva znotraj sektorja, prilagojene različnim lokalnim kontekstom).
- Vezana dohodkovna podpora za rejo govedi: potrebna je dodatna utemeljitev **ločevanja zneska** in dokazilo, da ločevanje podpore ni diskriminatorno in/ali v nasprotju z notranjim trgom.
- Vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice: podrobneje utemeljiti **vstopni prag** 14 živali drobnice glede na težavnost in/ali cilj podpore ter pokritost sektorja.

Uredba o neposrednih plačilih

Vezana dohodkovna podpora – krave dojlje

Nosilec KMG je upravičen do plačila, če redi vsaj 2 kravi dojlji in je aktivni kmet.

Kot krava dojlja se šteje krava, ki:

- je **ustrezne pasme** ali križanka med izključno ustreznimi pasmami
- je **telila** (v intervencijo bodo predvidoma zajete telitve od 1.9. leta n-1 do 1.9. leta n, leto 2023 bo izjemoma zajeto od 1.1. leta n do 1.9. leta n – možne so še spremembe)
- mora po telitvi s teletom ostati na kmetijskem gospodarstvu še najmanj dva meseca, kar se šteje za obdobje **obvezne reje**
- je do prvega dne obdobja obvezne reje **označena, registrirana** ter vodena v registru govedi na kmetijskem gospodarstvu v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo govedi
- V primerih, ko ima kmet hkrati tudi zabeleženo oddajo ali neposredno **prodajo mleka** v leta n-1, se **število krav dojlj**, ki izpolnjujejo zgornje pogoje, določi tako da se:
 - 1) najprej določi število krav molznic v čredi na KMG. Število krav molznic predstavlja količnik med oddanim mlekom na kmetijskem gospodarstvu v letu n-1 in nacionalno povprečno mlečnostjo (oziroma individualno povprečno mlečnostjo, če je ta podatek voden za KMG v okviru A kontrole)
 - 2) preostale krave pa se ob izpolnjevanju ostalih pogojev lahko štejejo za krave dojlje. Če ni oddaje mleka na KMG se vse krave smatrajo kot krave dojlje.

Uredba o neposrednih plačilih

Vezana dohodkovna podpora – mleko v gorskem območju

Nosilec KMG je upravičen do plačila, če redi vsaj 2 kravi molznici, je njegovo KMG razvrščeno v gorsko območje (GO) in je aktivni kmet.

Kot krava molznica se šteje krava, ki:

- je **ustrezne pasme** ali križanka med izključno ustreznimi pasmami
- je **telila** v zadnjih dveh letih pred 24.2. leta n
- je prisotna na zadevnem kmetijskem gospodarstvu v obdobju **obvezne reje**, ki bo predvidoma od 24.2. leta n (prvi dan za oddajo ZV) do 30.9. leta n – možne so še spremembe
- so od vključno prvega dne obvezne reje **označene, registrirane** ter vodene v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo govedi
- so iz črede krav molznic na KMG. Število krav molznic predstavlja **količnik med oddanim** mlekom na kmetijskem gospodarstvu v letu n-1 in **nacionalno povprečno** mlečnostjo (oziroma individualno povprečno mlečnostjo, če je ta podatek voden za KMG v okviru A kontrole).

Uredba o neposrednih plačilih

Vezana dohodkovna podpora – za rejo goved

Nosilec KMG redi vsaj **dva** bika in/ali vola in/ali telici, je upravičen do vezane podpore za rejo goved, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- govedo mora biti **oddano** v zakol/odpremo/izvoz v obdobju, ki bo predvidoma zajemalo obdobje od 1.11. leta n-1 do 1.11. leta n (leto 2023 bo izjemoma zajeto od 1.1. leta n do 1.11. leta n) – možne so še spremembe
- ob zakolu ne sme biti mlajše od **9 mesecev**;
- pred zakolom je govedo na zadevnem KMG bilo **v reji vsaj 6 mesecev**, kar je obdobje obvezne reje;
- govedo mora biti do prvega dne obdobja obvezne reje **označeno, registrirano** in vodeno v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo goved.
- v primeru, da je govedo rojeno in oddano v zakol **v Sloveniji** je dohodkovna podpora za vezano plačilo za rejo goved na enoto 30% višja od podpore na enoto pri ostalem govedu

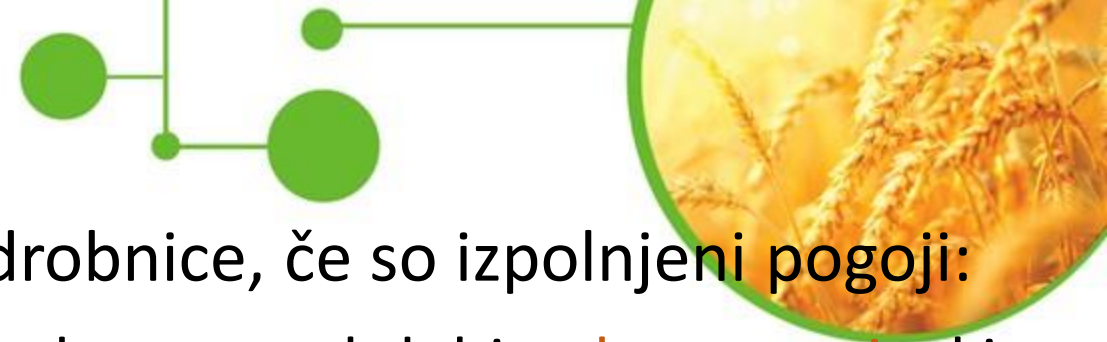
Uredba o neposrednih plačilih

Vezana dohodkovna podpora – reja drobnice

Nosilec KMG je upravičen do podpore za rejo drobnice, če so izpolnjeni pogoji:

- Drobnica mora biti prisotna na kmetijskem gospodarstvu v obdobju **obvezne reje**, ki bo predvidoma od 5.maja do 31. oktobra leta n – možne so še spremembe.
- V obdobju obvezne reje je na KMG **vsaj 14 ali več** ovc, koz, ovnov ali kozlov – možne so še spremembe- , ki:
- V mesecu maju leta n dosežejo **starostni pogoj** dvanajst mesecev oz. bodo v tem mesecu jagnile/jarile – možne so še spremembe.
- Drobnica mora biti na prvi dan obdobja obvezne reje **označena** v skladu z določili predpisov o označevanju in registraciji drobnice ter vpisana v register drobnice na kmetijskem gospodarstvu.

Nujna je nadgradnja registra CRD do leta 2023 - sledljivost drobnice po ID.

Uredba o neposrednih plačilih

Vezana dohodkovna podpora – beljakovinske rastline

Nosilec KMG je upravičen do podpore za beljakovinske rastline, če:

- **prideluje** lucerno, detelje, deteljno travne mešanice, krmni bob, sojo, grašico, volčji bob, grahor ali krmni grah;
- v primeru, da nosilec KMG prideluje lucerno, detelje ali deteljno travne mešanice mora znašati **obtežba** na KMG vsaj 0,9 GVZ na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi.
- ima beljakovinske rastline prisotne na površini, za katero uveljavlja podporo za beljakovinske rastline **do tehnološke zrelosti**;
- skupna površina, za katero uveljavlja podporo za beljakovinske rastline, znaša **vsaj 0,3 hektar**;
- najmanjša ugotovljena upravičena površina kmetijske parcele, za katero uveljavlja podporo za beljakovinske rastline, znaša **vsaj 0,1 hektar**.

Uredba o neposrednih plačilih

Mladi kmet (definicija enaka za I in II steber)

- **vodja KMG**; kot vodja se v primeru pravnih oseb šteje družbenik in poslovodja enoosebne gospodarske družbe, v primeru kadar je kmet fizična oseba pa so to s.p., ki so registrirani skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, in fizične osebe, ki niso s.p. in imajo kot samostojno dejavnost izvajanje kmetijske dejavnosti skladno z Zakonom o kmetijstvu.
- ni starejši od **40 let** in
- ima **ustrezno usposobljenost**, znanje in spretnosti (nižja poklicna izobrazba s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezanih dejavnosti in 3 leta delovnih izkušenj na KMG / v primeru nižje poklicne izobrazbe nekmetijske smeri, mora biti pridobljen certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije najmanj IV. ravni zahtevnosti s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezane dejavnosti).

Uredba o neposrednih plačilih

Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

Pogoji upravičenosti so:

- Izpolnjevanje zahtev definicije mladega kmeta (vodja, starost in ustrezna usposobljenost, znanje in spretnosti).
- So **prvič na novo** ustanovili kmetijsko gospodarstvo ali so ga vzpostavili v petih letih pred prvo predložitvijo vloge. Pri tem se kot prva vzpostavitev KMG šteje prvi vpis fizične osebe kot nosilca kmetije v RKG oziroma v primeru pravnih oseb se kot dokazilo za izpolnjevanje definicije štejejo statut oziroma drugi ustanovitveni akti.
- So **upravičeni** do plačila v okviru osnovne dohodkovne podpore in so aktivni kmetje.
- Podpora se lahko dodeli **največ za obdobje 5 let in za največ 90 hektarjev** na KMG.
- Nosilci KMG, ki so v **preteklosti** prejeli plačilo za mladega kmeta v skladu z Uredbo EU 1307/2013 in še niso prejeli plačila za polnih 5 let po tej uredbi, bodo upravičeni do plačila za mladega kmeta za preostanek let 5 letnega obdobja v novi SKP. Pri tem ne bodo rabili izpolnjevati nove definicije mladega kmeta, ki je zahtevana za obdobje 2023-2027.

Uredba o neposrednih plačilih

Shema za okolje in podnebje (SOPO)

Travinje

1. Ekstenzivno travinje
2. Tradicionalna raba travinja
3. Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak
4. Stabilizatorji dušika v gnojevki in uporaba dodatkov

Njive

5. Naknadni posevki in podsevki
6. Ozelenitev ornih površin preko zime
7. Konzervirajoča obdelava tal
8. Zaplate golih tal za poljskega škrjanca
9. Varstvo gnezd pribe
 - (3a) Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak
 - (4a) Stabilizatorji dušika v gnojevki in uporaba dodatkov

Trajni nasadi

10. Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih
(Združuje: življenjski prostor za organizme, obdelavo medvrstnega prostora, cvetoči pas, varovalni pasovi)
11. Uporaba le organskih gnojil za zagotavljanje dušika
12. Kompostiranje hmeljevine
 - (3b) Gnojenje z organskimi gnojili z majhnimi izpusti v zrak v hmeljišču
 - (4 b) Stabilizatorji dušika v gnojevki in uporaba dodatkov (hmelj)

Uredba o neposrednih plačilih

Shema za okolje in podnebje (SOPO)

Splošne pripombe EK

- *Potrebne so **izboljšave SOPO shem** za doseganje večje okoljske koristi. Slovenija je zlasti vabljen, da poveča **ambicioznost** v SOPO, tako da vključi vidik **upravljanja s hranili**.*
- *Zahteve po **obrazložitvah** podpore na enoto (potrebne končne kalkulacije) za posamezno shemo.*
- *Komisija opozarja na **skladnost ravni plačila** s stopnjo trajnosti in ambicioznosti. Očitek, da se velik del sredstev SOPO namenja manj zahtevnim SOPO shemam, kar ogroža doprinos SOPO shem okoljsko podnebnim koristim.*
- *Dodatno pojasniti kako je shema SOPO usmerjena na **območja z okoljskimi pritiski** in kako je komplementarna s posegi načrta.*
- ***Povezave** pri shemah vezane na travinje, gnojenje in naknadne posevke, ozelenitev s kazalnikom R.12 (prilagajanje podnebj), povezava med ozelenitev in R.24 (pesticidi) ter povezava med podporo ekstenzivno travinje in R. .21 (kakovost vode) **niso jasne** in jih je treba utemeljiti.*

Uredba o neposrednih plačilih

Shema za okolje in podnebje (SOPO)

Pripombe EK po posameznih SOPO shemah:

- *Komisija dvomi v okoljske koristi SOPO shem tradicionalna raba travinja in ekstenzivna raba travinja. Obe intervenciji za travinje nimata potrebnih zahtev za obravnavanje najpomembnejših pritiskov na biotsko raznovrstnost. Komisija močno priporoča, da se razmisli o posebnih režimih košnje in omejitvah gnojenja, ki bi jih bilo treba predpisati, da se ohrani ekstenzivni značaj travinja. Poleg tega je dodana vrednost tradicionalne rabe travinja v primerjavi z ekstenzivno rabo travinja nejasna.*
- *Ambicioznost SOPO sheme konzervirajoča obdelava tal je treba okrepiti z združevanjem zahtev s pokrovnostjo tal, kolobarjenjem in integrirano strategijo zatiranja škodljivcev ali omejitvijo obdelave s herbicidi, da bi zagotovili, da ta praksa vodi do splošne koristi za okolje.*
- *Naknadni posevki: Shemo je treba ponovno preučiti glede na standarde pogojenosti za tla v skladu z GAEC 6, ki že določajo obveznost minimalne talne pokritosti, da bi se izognili golim tlam v občutljivih obdobjih.*
- *Ozelenitev preko zime: je treba jasno določiti, kako bi izvedba preseгла GAEC 6 (minimalna pokritost tal). Poleg tega bi bilo treba prepovedati uporabo herbicidov, da bi zagotovili resnično dodano vrednost za okolje.*

Uredba o neposrednih plačilih

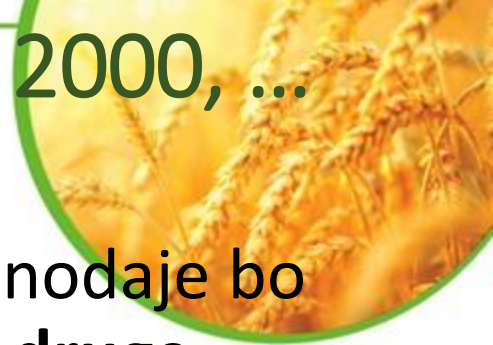
Shema za okolje in podnebje (SOPO)

Pripombe EK po posameznih SOPO shemah:

- *Za sheme vezane na ravnanje s hranili in gnojene (NIZI; Stabilizatorji N in uporaba dodatkov, kompostiranje, uporaba le organskih gnojil za dušik v TN):*
 - *Za vse sheme bi morali zahtevati **načrt upravljanja s hranili** pred kmetovo izbiro posamezne sheme.*
 - *Zmanjšanje izhlapevanja ima pozitivne posledice, vendar ga mora spremljati **optimizacija** v uporabi, med drugim glede na vremenske razmere in zahteve pridelka.*
 - *Slovenijo pozivamo, da v načrtu upravljanja s hranili upošteva ne le dušik, ampak tudi **fosfor** ter povezavo med SOPO in izvajanjem orodja za trajnost kmetij (FaST).*
 - *Pri uporabi gnojil v okviru SOPO mora biti uporaba omejena na **potrebo po hranilih** pridelka (in omejitve, ki jih nalaga SMR 2).*
 - *Ali Slovenija **predvideva** tudi kakšne zahteve glede pogostosti in/ali obdobja uporabe?*
- *Stabilizatorji dušika in uporaba dodatkov:*
 - *Komisija priporoča vključitev prakse v **bolj celovito shemo** za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in amonijaka ter drugih neželenih učinkov, kot so emisije onesnaževal vode, da se zagotovi boljša uporaba naravnih virov in zmanjšanju skupnega ogljičnega odtisa.*
 - *Priporoča razmislek o **drugih ukrepih** za zmanjšanje emisij amonijaka kot so skladiščenje gnoja, izboljšanje načrtovanja hranil, zmanjšanje gostote naselitve, ekološko kmetovanje.*

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Vsebina uredbe

Na podlagi EU uredb in ob upoštevanju relevantne nacionalne zakonodaje bo **Uredba o plačilih za okoljske in podnebne obveznosti, naravne ali druge omejitve in območja Natura 2000 iz Strateškega načrta 2023–2027** določala upravičence, pogoje in zahteve za izvajanje ter višino plačil za naslednje intervencije:

- kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP);
- ekološko kmetovanje (EK);
- ohranjanje in vzdrževanje pasišč za prostoživeče rastlinojede;
- biotično varstvo rastlin;
- plačilo za naravne ali druge omejitve (OMD);
- plačila Natura 2000.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

A. Upravljavska shema

- A.1 Posebni traviščni habitati
- A.2 Traviščni habitati metuljev
- A.3 Steljniki
- A.4 Mokrotni traviščni habitati
- A.5 Ohranjanje mokrišč in barij
- A.6 Suhi kraški travniki in pašniki
- A.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki
- A.8 Strmi travniki
- A.9 Grbinasti travniki
- A.10 Ohranjanje mejic
- A.11 Obvladovanje inv. tujerodnih rastlinskih vrst
- A.12 Sobivanje z velikimi zvermi
- A.13 Planinska paša
- A.14 Lokalne pasme
- A.15 Lokalne sorte
- A.16 Vodni viri
- A.17 Ohranjanje kolobarja
- A.18 Integrirana pridelava poljščin
- A.19 Integrirana pridelava zelenjave
- A.20 Integrirana pridelava hmelja

A. Upravljavska shema

- A.21 Integrirana pridelava sadja in oljk
- A.22 Integrirana pridelava grozdja
- A.23 Uporaba biotehniških metod za obvladovanje škodljivih organizmov v trajnih nasadih
- A.24 Opustitev uporabe herbicidov v vinogradih
- A.25 Opustitev uporabe insekticidov v vinogradih
- A.26 Precizno gnojenje in škropljenje
- A.27 Senena prireja
- A.28 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved
- A.29 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih
- A.30 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz

B. Upravljavsko-rezultatska shema

- B.1 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov

C. Rezultatska shema

- C.1 Ohranjanje suhih travišč

32 podintervencij

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

Pripombe EK

- Ciljno naravnost intervencije KOPOP bi bilo treba **izboljšati z osredotočanjem** na območja s pritiski na naravne vire. Načrt bi moral pojasniti, kako posebne podintervencije KOPOP naslavlajo specifične pritiske na vodo, tla, varstvo zraka in biotsko raznovrstnost ter ugotovljene potrebe.
- Preglednico o največjih **dovoljenih količinah letnega vnosa dušika** (iz mineralnih in živinskih gnojil) je treba spremeniti tako, da bo jasno razvidna omejitev uporabe živinskih gnojil, kot izhaja iz Nitratne direktive (170 kg/ha).
- Pri podintervenciji A.1 **Posebni traviščni habitati** je treba določiti pravila za število košenj, obdobje paše in obtežbo na paši, saj so relevantni za cilje te podintervencije.
- Pri podintervenciji A.5 **Ohranjanje mokrišč in barij** je treba predpisati čas košnje, da se v letu košnje travniki ne bi pokosili prezgodaj.
- Pri podintervenciji A.7 **Visokodebelni travniški sadovnjaki** je treba določiti omejitev uporabe insekticidov.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

Pripombe EK

- Za podintervenciji A.8 *Strmi travniki* in A.9 *Grbinasti travniki* je treba upoštevati zgornjo mejo dovoljenega vnosa dušika iz organskih gnojil, da bi pripomogli k ohranjanju vrst in habitatov.
- Podintervencijo A.17 Ohranjanje kolobarja je treba ponovno preučiti glede na popravke, zahtevane za DKOP 7.
- Podintervencije za *izboljšanje krme in zmanjšanje emisij* (A.28, A.29 in A.30) niso jasno usklajene s kmetijsko-okoljsko-podnebno zavezo, ki bi morala biti povezana s kazalnikom rezultata, ki se računa na hektar. Če so te podintervencije lahko zasnovane tako, da zagotavljajo skupno zmanjšanje emisij/onesnaževal, bi se lahko v okviru KOPOP štete za sprejemljive.
- Podintervencijo „A.14 *Lokalne pasme*“ je treba programirati ločeno z uporabo kazalnika učinka O.19, ki je specifičen za intervencije genskih virov in bi v tem primeru temeljil na GVŽ.
- Podintervencijam A.18 do A.22 *Integrirana pridelava* se namenja velik del sredstev KOPOP. Da bi se zagotovil prispevek k okoljskim ciljem, je treba povečati *ambicioznost* teh podintervencij.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

Upravičenci:

- Nosilec KMG, skupina nosilcev KMG.

Skupni pogoji za vse podintervencije:

- KMG mora biti vpisano **v RKG**;
- KMG mora imeti najmanj **1 hektar** kmetijskih površin;
- **program usposabljanja** v obsegu najmanj 15 ur v obdobju trajanja obveznosti (v 5 letih);
- upoštevati **prepoved uporabe blata** iz komunalnih čistilnih naprav, digestata in komposta, razen digestata in komposta izdelanega na KMG ali v primeru povezanih podjetij.
- **vodenje evidenc** o delovnih opravilih, ki se izvajajo pri podintervencijah KOPOP.

Evidence o delovnih opravilih bodo še vedno ključne za izvedbo kontrole izpolnjevanja predpisanih zahtev pri večini podintervencij KOPOP!!!

E-evidence o delovnih opravilih (aplikacija oz. program, uporaba prek pametnega telefona, ...) bodo predvidoma obvezne s 1. 1. 2024, v letu 2023 se bodo vodile na dosedanji način, bo pa v letu 2023 na razpolago tudi testna verzija e-evidenc.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

Pravila o pogojenosti:

- podnebne spremembe (blažitev in prilagajanje nanje);
- voda;
- tla (varstvo in kakovost);
- biotska raznovrstnost in krajina (varstvo in kakovost);
- fitofarmacevtska sredstva.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil:

- Vodenje evidenc uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na KMG.

Analiza tal (AT) in gnojilni načrt (GN):

- Za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se bodo uporabljala le organska gnojila, je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, AT in GN pa nista potrebna. AT: P, K in organska snov. Za trajno travinje AT na organsko snov ni potrebna. GN je petleten.

Zahteve pri gnojenju z dušikom:

- Mejne vrednosti letnega vnosa skupnega dušika (iz mineralnih in živinskih gnojil) na hektar v tla.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev:

- Vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

Plačila:

- dodatni stroški in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti;
- poslovni (transakcijski) stroški (do 25 % za posameznega upravičenca, do 35 % za skupino upravičencev – kolektivno izvajanje);
- določena na hektar ali GVŽ (pasma) ali tekoči meter (mejice).

Trajanje obveznosti:

- 5 let.

Odstopanja od obveznosti:

- prenos na drugo osebo v času trajanja obveznosti;
- višja sila ali izjemne okoliščine.

Prilagoditev obveznosti:

- če je ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje;
- uporaba novih tehnologij in pripomočkov;
- morebitno podaljšanje obveznosti.

Revizijska klavzula:

- Prilagoditev obveznosti (sprememba EU in nacionalne zakonodaje, spremembe ustreznih obveznih standardov in drugih ustreznih obveznih zahtev iz EU in nacionalnih predpisov).

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

KOPOP podintervencije

Uredba bo urejala tudi:

- **možnost vstopa** (v letih 2023–2027, v posameznih letih, s katerimi podintervencijami KOPOP, ...);
- **grafične evidence** (sloje), potrebne za izvajanje posameznih podintervencij KOPOP;
- **velikost** kmetijskih zemljišč, upravičenih do plačila;
- **spremembe** vključenih površin;
- **povečanje in zmanjšanje** vključenih površin;
- računanje **obtežbe**;
- **kombinacije** podintervencij KOPOP;
- **kombinacije** podintervencij KOPOP **z drugimi** intervencijami Strateškega načrta 2023–2027.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ekološko kmetovanje

Pripombe EK

- Slovenija naj intervencijo EK **pripiše kazalniku rezultatov R.31** (habitati in vrste), za rejo živali pa sta pomembna tudi kazalnika R.43 (omejevanje uporabe protimikrobnih sredstev) in R.44 (izboljšanje dobrobiti živali).
- Plačilo na **GVŽ ali na panj** ni v skladu s členom 70(8) Uredbe 2021/2115/EU.
- Komisija Slovenijo poziva, da vključi **trajanje preusmeritve** (z ustreznim nadomestilom za dodatne stroške in izpad dohodka) za različne vrste kmetijskih rastlin.
- Poglavlje 13 „**Finančna tabela z rezultati**“ mora vključevati različne zneske enot za različne vrste kmetijskih rastlin.
- **Več elementov** manjka ali je nepopolnih, npr. opis povezave med DKOP, PZR in nacionalnimi standardi z intervencijo EK in sklic na Uredbo 2018/848/EU.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ekološko kmetovanje

Podintervenciji:

- izvajanje praks ekološkega kmetovanja;
- preusmeritev v prakse ekološkega kmetovanja.

Upravičenci:

- Nosilec KMG.

Pogoji upravičenosti:

- KMG mora biti vpisano v RKG.
- Upravičenec mora:
 - **imeti najmanj** 1 hektar kmetijskih površin ali vsaj 1 čebeljo družino v primeru čebelarjenja;
 - vsako leto pri pooblašteni organizaciji za kontrolo in certificiranje ekološkega kmetovanja **prijaviti oz. obnoviti prijavo v kontrolo** najkasneje do 31. decembra tekočega leta za naslednje leto;
 - opraviti **program usposabljanja** v obsegu najmanj 25 ur v obdobju trajanja obveznosti (v 5 letih);
 - **rediti travojede živali** v skladu s predpisi, ki urejajo ekološko kmetovanje, če uveljavlja plačilo za trajno travinje;
 - biti vpisan v **register dobaviteljev** semenskega materiala kmetijskih rastlin, v skladu s predpisom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin;
 - imeti **dokazilo o nakupu** ekološkega certificiranega semena, če uveljavlja plačilo za pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin;
 - **pridobiti certifikat** za ekološko pridelavo oz. predelavo kmetijskih pridelkov oz. živil za tekoče leto v skladu z Uredbo 848/2018/ES in predpisom, ki ureja ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov oz. živil.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ekološko kmetovanje

Pravila o pogojenosti:

- Fitofarmacevtska sredstva.

Minimalne zahteve za uporabo gnojil:

- **Vodenje evidenc** uporabe živinskih in mineralnih gnojil, ki jih mora voditi upravičenec za vsa kmetijska zemljišča na KMG.

Analiza tal (AT) in gnojilni načrt (GN):

- Za vse površine, na katerih se bodo uporabljala mineralna gnojila. Če se bodo uporabljala le organska gnojila, je treba voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, AT in GN pa nista potrebna. AT: P, K in organska snov. Za trajno travinje AT na organsko snov ni potrebna. GN je petleten.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmacevtskih sredstev:

- Vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

Plačila:

- dodatni stroški in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti;
- poslovni (transakcijski) stroški (do 25 % za posameznega upravičenca);
- določena na hektar ali panj (čebelarjenje).

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ekološko kmetovanje

Plačila se dodelijo za:

- njive-poljščine;
- zelenjadnice na prostem;
- zelenjadnice v zavarovanih prostorih;
- oljčnike z gostoto najmanj 150 dreves/hektar, nasade sadovnjakov z gostoto najmanj 100 dreves/hektar pri orehu in kostanju ter najmanj 200 dreves/hektar pri nasadih z ostalimi sadnimi vrstami in nasadih z mešanimi sadnimi vrstami;
- travniške visokodebelne sadovnjake z gostoto od najmanj 50 dreves/hektar do največ 200 dreves/hektar;
- vinograde;
- hmeljišča;
- drevesnice;
- trajno travinje;
- okrasne rastline;
- pridelavo semenskega materiala kmetijskih rastlin (poljščine, hmelj, krmne rastline, vrtnine, sadne rastline, vinska trta);
- čebelarjenje;
- nakup certificiranega semena – pavšal.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ekološko kmetovanje

Trajanje obveznosti:

- 5 let.

Odstopanja od obveznosti:

- prenos na drugo osebo v času trajanja obveznosti;
- višja sila ali izjemne okoliščine.

Prilagoditev obveznosti:

- če je ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje;
- uporaba novih tehnologij in pripomočkov;
- morebitno podaljšanje obveznosti.

Revizijska klavzula:

- Prilagoditev obveznosti (sprememba EU in nacionalne zakonodaje, spremembe ustreznih obveznih standardov in drugih ustreznih obveznih zahtev iz EU in nacionalnih predpisov).

Uredba bo urejala tudi:

- velikost kmetijskih zemljišč oz. minimalno število panjev, upravičenih do plačila;
- spremembe vključenih površin;
- povečanje in zmanjšanje vključenih površin;
- računanje obtežbe;
- kombinacije intervencije z drugimi intervencijami Strateškega načrta 2023–2027.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ohranjanje in vzdrževanje pasišč za prostoživeče rastlinojede

Pripombe EK

- Slovenija *mora zagotoviti manjkajoče informacije in navesti*, kako intervencija obravnava ugotovljene potrebe in prispeva k specifičnemu cilju 6. Ni jasno, kakšne so zaveze in veljavna izhodišča ter kaj naslavlja pogoji upravičenost oz. kaj je njihov namen.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ohranjanje in vzdrževanje pasišč za prostoživeče rastlinojede

Upravičenci:

- Nosilci KMG

Pogoji upravičenosti:

- intervencija se izvaja na **površinah trajnega travinja v oddaljenosti največ 200 m** od gozdnega roba, **v loviščih** v Republiki Sloveniji, kjer znaša povprečni odvzem navadnega jelena v lovišču v zadnjih treh letih 0,6 živali/100 hektar lovni površin in je hkrati gozdnatost večja kot 60 %;
- upravičenec mora imeti na svojem KMG vsaj 0,2 GVŽ travojedih živali na hektar trajnega travinja.

Pravila o pogojenosti:

- Biotska raznovrstnost in krajina (varstvo in kakovost).

Plačila:

- dodatni stroški in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti;
- določena na hektar.

Trajanje obveznosti:

- 1 leto.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Ohranjanje in vzdrževanje pasišč za prostoživeče rastlinojede

Odstopanja od obveznosti:

- Višja sila ali izjemne okoliščine.

Prilagoditev obveznosti:

- če je ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje;
- uporaba novih tehnologij in pripomočkov.

Revizijska klavzula:

- Prilagoditev obveznosti (sprememba EU in nacionalne zakonodaje, spremembe ustreznih obveznih standardov in drugih ustreznih obveznih zahtev iz EU in nacionalnih predpisov).

Uredba bo urejala tudi:

- grafično evidenco (sloj);
- velikost kmetijskih zemljišč, upravičenih do plačila;
- računanje obtežbe;
- kombinacije intervencije z drugimi intervencijami Strateškega načrta 2023–2027.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Biotično varstvo rastlin

Pripombe EK

- Komisija Slovenijo poziva, da **dopolni manjkajoče podatke** (npr. poglavje 8 s podatki o oceni državne pomoči), preveri okoljski „ring-fencing“, okrepi opis v poglavju 5 (npr. seznam obveznosti mora biti izčrpen in dobro opisan), razjasni osnovne elemente (npr. so omenjene vse ustrezne minimalne/druge nacionalne zahteve), navede **dodatne informacije** o stopnji podpore/količinah/metodi izračuna/količini enote (npr. ni jasno, ali so bili izdelani „modelni izračuni“, manjka certificiranje izračunov), razmisli, ali je mogoče okrepiti ambicijo glede vključenih površin (npr. intervencija je načrtovana na manj kot 1 % kmetijskih zemljišč) in **potrdi, da ni tveganja dvojnega financiranja/prekrivanja** s podobnimi intervencijami (npr. INPO8 – SOPO, IPR18 – KOPOP in IPR19 – EK).

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Biotično varstvo rastlin

Upravičenci:

- Nosilec KMG, skupina nosilcev KMG.

Pogoji upravičenosti (upravičenec mora):

- imeti najmanj **1 hektar** kmetijskih površin;
- opraviti **program predhodnega usposabljanja** vsako leto pred sezono v obsegu najmanj 4 ure v zvezi z zatiranjem škodljivih organizmov s fitofarmaceutskimi sredstvi na osnovi mikroorganizmov in pripravkov za biotično varstvo rastlin;
- imeti izdelan **načrt zatiranja bolezni in škodljivih organizmov** na podlagi seznamov fitofarmaceutskih sredstev na osnovi mikroorganizmov ter komercialnih pripravkov za biotično varstvo rastlin, ki ga predhodno potrdi Javna služba zdravstvenega varstva rastlin;
- **voditi evidenco** biotičnega varstva rastlin.

Pravila o pogojenosti:

- Fitofarmaceutska sredstva.

Minimalne zahteve za uporabo fitofarmaceutskih sredstev:

- Vključene v sklop zahtev v okviru Pravil o pogojenosti.

Plačila:

- dodatni stroški in izpad dohodka zaradi prevzete obveznosti;
- določena na hektar.

Trajanje obveznosti:

- 5 let.

E-evidence o delovnih opravilih (aplikacija oz. program, uporaba prek pametnega telefona, ...) bodo predvidoma obvezne s 1. 1. 2024, v letu 2023 se bodo vodile na način kot velja zdaj za ukrep KOPOP, bo pa v letu 2023 na razpolago tudi testna verzija e-evidenc.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Biotično varstvo rastlin

Odstopanja od obveznosti:

- prenos na drugo osebo v času trajanja obveznosti;
- višja sila ali izjemne okoliščine.

Prilagoditev obveznosti:

- če je ustrezno utemeljena glede na zastavljene cilje;
- uporaba novih tehnologij in pripomočkov;
- morebitno podaljšanje obveznosti.

Revizijska klavzula:

- Prilagoditev obveznosti (sprememba EU in nacionalne zakonodaje, spremembe ustreznih obveznih standardov in drugih ustreznih obveznih zahtev iz EU in nacionalnih predpisov).

Uredba bo urejala tudi:

- **velikost kmetijskih zemljišč**, upravičenih do plačila;
- uporabo fitofarmaceutskih sredstev na osnovi **mikroorganizmov** (glive, bakterije, virusi) in komercialnih proizvodov za biotično zatiranje bolezni in škodljivih organizmov z **naravnimi sovražniki** (žuželke, pršice, ogorčice) v poljedelstvu, zelenjadarstvu, hmeljarstvu, sadjarstvu, oljkarstvu in vinogradništvu, ki deloma nadomesti tretiranje s kemičnimi fitofarmaceutskimi sredstvi v skladu z izdelanim načrtom zatiranja bolezni in škodljivih organizmov;
- **navodila uporabe sredstev** (vključno s seznamom pripravkov) za posamezne sektorje pridelave (poljedelstvo, zelenjadarstvo, hmeljarstvo, sadjarstvo, oljkarstvo, vinogradništvo) za bolezni in škodljive organizme, ki bodo objavljena na spletni strani ministrstva in agencije;
- **kombinacije intervencije** z drugimi intervencijami Strateškega načrta 2023–2027.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Naravne ali druge omejitve - OMD

Pripombe EK

Potrebna so dodatna pojasnila glede plačil, in sicer:

- Ali je določeno največje število točk, ki jih KMG lahko prejme?*
- Ali sta nadomestilo in obseg podpore omejena na vse ali del dodatnih stroškov in izpada dohodka, povezanih z naravnimi ali drugimi omejitvami, značilnimi za zadevno območje?*

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Naravne ali druge omejitve - OMD

Upravičenci:

- Nosilec KMG – fizična ali pravna oseba ali združenje fizičnih ali pravnih oseb.

Pogoji upravičenosti:

- na KMG mora biti najmanj **1 hektar** upravičenih kmetijskih površin, na katerih so izpolnjene zahteve pogojenosti;
- izvajati je treba **kmetijsko dejavnost**, ki je pridelava kmetijskih proizvodov, vključno z rejo živali (npr. paša), ali vsaj **vzdrževanje kmetijskih površin** v stanju primernem za pridelavo ali pašo, in sicer s košnjo vsaj enkrat letno do (15. oktobra tekočega leta);
- upravičenci morajo biti **aktivni kmeti**.

Plačila:

- proizvodno **nevezana** plačila;
- določena **na hektar**;
- nadomestitev vseh ali dela **dodatnih stroškov in izpada dohodka**, ki so na zadevnem območju vezani na naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje;
- dodelijo se v skladu s sprejetimi pravili o **točkovanju** KMG v OMD in formulo za izračun plačila OMD (število točk KMG x površina KMG v OMD);
- **vrednost točke** je določena glede na 7 težavnostnih razredov za 2 različna tipa KMG (KMG s travojedimi živalmi na trajnem travinju in KMG brez travojedih živali na trajnem travinju).

Trajanje obveznosti:

- 1 leto.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

Naravne ali druge omejitve - OMD

Odstopanja od obveznosti:

- Višja sila ali izjemne okoliščine.

Degresija plačil:

Površina KMG (ha)	Plačilo (%)
do 50 ha	100 %
50 ≤ 60 ha	90 %
60 ≤ 70 ha	80 %
70 ≤ 80 ha	70 %
80 ≤ 90 ha	60 %
90 ≤ 100 ha	50 %
nad 100 ha	40 %

Uredba bo urejala tudi:

- velikost kmetijskih zemljišč, upravičenih do plačila;
- območja OMD, upravičena do plačila (OMD so bila na podlagi objektivnih meril nazadnje spremenjena in potrjena s 6. spremembo PRP 2014–2020);
- vrednost točke;
- kombinacije intervencije z drugimi intervencijami Strateškega načrta 2023–2027.

V teku je posodabljanje sistema točkovanja

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

NATURA 2000

Pripombe EK

- Kazalnik rezultata R.31 (ohranjanje habitatov in vrst) je določen na 9,26 % KZU, medtem ko intervencija Plačila Natura 2000 naslavlja **le 1.200 hektarjev**. To očitno ne zadošča za spopadanje s strmim upadanjem travnikov in z njimi povezanih vrst (travniških vrst ptic in metuljev) na ustreznih območjih Natura 2000 in zunaj njih, kar je predmet **postopka EK** (opomin) za ugotavljanje kršitev INFR(2019)4058.
- Komisija Slovenijo poziva, da **razmisli o povečanju** predvidenega obsega površin pod plačili Natura 2000 na relevantnih območjih Natura 2000.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

NATURA 2000

Upravičenci:

- nosilec KMG;

Pogoji upravičenosti:

- KMG mora biti vpisano v RKG.
- Upravičenec mora:
 - imeti na območju Natura 2000 najmanj **0,1 hektar** kmetijskih površin;
 - upravljati kmetijsko oz. gozdno zemljišče v skladu z predpisanimi zahtevami v **Načrtu upravljanja**;
 - upoštevati **prepoved uporabe** blata iz komunalnih čistilnih naprav, digestata in komposta iz kompostarn;
 - voditi **evidence** o delovnih opravilih.

Pravila o pogojenosti:

- Biotska raznovrstnost in krajina (varstvo in kakovost).

Trajanje obveznosti:

- 1 leto.

Odstopanja od obveznosti:

- Višja sila ali izjemne okoliščine.

Uredba o plačilih za KOPOP, EK, OMD, območja Natura 2000, ...

NATURA 2000

Revizijska klavzula:

- Prilagoditev obveznosti (sprememba EU in nacionalne zakonodaje, spremembe ustreznih obveznih standardov in drugih ustreznih obveznih zahtev iz EU in nacionalnih predpisov).

Območja izvajanja:

- Ljubljansko barje – cona barjanskega okarčka;
- Planinsko polje – cona travniške morske čebulice;
- Goričko – traviščni habitatni tipi iz Načrta upravljanja;
- mokrotni travniki na območjih: Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda Luknja, Kobariško Blato, Kromsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna Gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina.

Izvajanje intervencije:

- Intervencija se bo izvajala **stopenjsko**. Najprej na območjih Ljubljansko barje (cona barjanskega okarčka), Planinsko polje (cona travniške morske čebulice) in Goričko (traviščni habitatni tipi iz Načrta upravljanja). V nadaljevanju pa **sledi izvajanje na območjih mokrotnih travnikov**.

Uredba bo urejala tudi:

- grafično evidenco (sloj);
- velikost kmetijskih zemljišč, upravičenih do plačila;
- kombinacije intervencije z drugimi intervencijami Strateškega načrta 2023–2027.

Uredba o dobrobiti živali

Vsebina uredbe

Uredba bo določala vsebino in izvedbo intervencije DŽ z določitvijo:

- upravičencev (nosilci kmetijskih gospodarstev),
- splošnih pogojev (usposabljanje v letu prve oddaje zahtevka),
- vstopnih pogojev,
- trajanja obveznosti (enoletna intervencija),
- podintervencij in nabora možnih zahtev ter pogojev za njihovo izpolnjevanje znotraj posamezne podintervencije,
- višine plačil (izračun višine plačil še ni izdelan) ter
- podrobnejših izvedbenih pravil v zvezi s kontrolami, sistemom zmanjšanja plačil in izključitev.

Intervencija dobrobit živali se bo izvajala v petih podintervencijah:

1. dobrobit živali – prašiči,
2. dobrobit živali – perutnina,
3. dobrobit živali – govedo,
4. dobrobit živali – drobnica,
5. dobrobit živali – konji.

Uredba o dobrobiti živali

Pripombe EK

1. Specifični cilj 9

- *Glede na trenutno stanje afriške prašičje kuge Komisija poziva, da **razširimo analizo stanja biološke varnosti** v Sloveniji in jo po potrebi tudi obravnavamo.*

2. IRP 28 Dobrobit živali

- *Komisija poudarja, da je potrebna **jasna razmejitev kaj je standard in kaj nadstandard** (opis povezave med DKOP, predpisanimi zahtevami upravljanja in nacionalnimi standardi ter intervencijo).*
- *Komisija poziva, da predlagamo nadaljnje posege za zmanjšanje potrebe po **krajšanju repov** pri prašičih in spodbujanje sistemov vhlevitve za prosto rejo telet in svinj.*

Uredba o dobrobiti živali

Prašičereja

Vstopni pogoji:

Izdelan in v **CRPš vnesen** pregled gospodarstva in na dan pregleda, rediti 10 ali več **plemenskih svinj** oziroma plemenskih mladic, 50 ali več **tekačev** oziroma 50 ali več **pitancev**.

Zahteve:

- **Plemenske svinje in plemenske mladice:**

- dodatna ponudba **strukturne voluminozne krme**, -> **problem nadstandarda, čakamo na smernice UVHVVR**
- 10 % ali 20 % večja **neovirana talna površina** na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom,
- skupinska reja z izpustom.

- **Tekači in pitanci:**

- 10 % ali 20 % večja **neovirana talna površina** na žival v skupinskih boksih od površine določene s predpisom,
- obogatitev okolja z **zaposlitvenim materialom** oziroma predmeti, da se živalim omogoči zadovoljevanje njihovih naravnih potreb, -> **problem nadstandarda, čakamo na smernice UVHVVR**

- **Pitanci:** skupinska reja **z izpustom**.

Odprte zadeve:

- opredelitev standardov,
- do nadgradnje CRPš ostajamo na starem sistemu glede sporočanja staleža prašičev in pregleda gospodarstva,
- delovna skupina za pripravo izvedbenega dela je mnenja, da bi bilo treba umakniti zahtevo za izmeničen izpust, saj se v praksi postavlja vprašanje vpliva preganjanja živali na dobrobit prašičev.

Uredba o dobrobiti živali

Reja perutnine

Vstopni pogoji:

- Za kokoši nesnice je obvezna reja v **alternativnih sistemih**, rediti najmanj 350 kokoši nesnic ali najmanj 500 piščancev.

Zahteve:

Kokoši nesnice:

- **manjša gostota** naseljenosti v alternativnih sistemih reje glede na gostoto, določeno s pravilnikom, ki ureja zaščito rejnih živali. Gostota naseljenosti ne sme preseči 7 kokoši nesnic na m² uporabne površine za nesnice.
- **obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom** oziroma predmeti, ki predstavljajo kokošim možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja (manjše kvadratne bale slame ali sena - najmanj 1 bala na 500 živali, položena na tla ali v visečem položaju).

Pitovni piščanci:

- **gostota naselitve** je največ 30 kg/m² uporabne površine za piščance, to je piščancem neomejeno dostopna talna površina z **nastiljem**, pri čemer se podesti in pohodne površine pod podesti prištevajo k neto tlorisni površini vzrejnega prostora (v vsakem trenutku reje),
- **obogatitev okolja z zaposlitvenim materialom** oziroma predmeti, ki predstavljajo piščancem možnost izražanja za njih značilnih oblik obnašanja. V ta namen se dodajajo manjše kvadratne bale slame ali sena, in sicer najmanj 1 bala na 1.500 živali, položena na tla ali v visečem položaju.

Odprte zadeve:

Potrebna je vzpostavitev celotnega sistema, ki bo omogočal izvedbo in kontrolo. Ne obstaja centralni register, podatki so pri rejcih in pri veterinarski inšpekciji v papirnati obliki ali pa v excelovih tabelah, potrebno bo poiskati način kako te podatke pridobiti in zbrati v eno računalniško evidenco. Na voljo je relativno malo časa za vzpostavitev delujočega sistema. Zaradi biovarnostnih ukrepov je možnost za kontrolo oziroma preglede na kraju samem zelo omejena.

Uredba o dobrobiti živali

Govedoreja

Vstopni pogoj:

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za intervencijo za govedo rediti najmanj 2 GVŽ goveda.

Zahteve:

Paša:

- govedo se mora pasti najmanj **120 dni** v letu v obdobju od 1. aprila do 15. novembra,
- **zatiranje zajedavcev** na podlagi predhodne koprološke analize, **spomladi in jeseni**,
- voditi je potrebno **dnevnik paše**.

Izpust: govedu mora biti zagotovljen **dostop do izpusta**. Živali morajo biti v izpustu najmanj po 2 uri na dan.

Vzreja telet: teletom v skupinskih boksih mora biti zagotovljeno najmanj 2 m² **neovirane talne površine** na žival za teleta do treh mesecev in najmanj 2,5m² na žival za teleta starejša od treh mesecev starosti. Tla morajo biti polna (ne rešetkasta) na vsaj 2/3 talne površine boksa. Tla morajo biti **nastlana**.

Izkoreninjenje BVD: izvesti aktivnosti za **pridobitev statusa ali vzdrževanje statusa** črede proste BVD.

Odprte zadeve:

Način vnosa koprološke analize po končani paši. Določiti način kombinacije zahtev. Pri zahtevi glede izkoreninjenja BVD še ni jasno opredeljenega načina izvedbe (v pripravi je nov pravilnik, ki ureja status črede, proste BVD). Pri uveljavljanju paše bo moral vlagatelj pri vnosu ZV označiti GERK-e na katerih bo pasel živali. Določena bo največja dovoljena obtežba teh GERK-ov.

Uredba o dobrobiti živali

Reja drobnice

Vstopni pogoj:

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za intervencijo za drobnico rediti najmanj 2 GVŽ drobnice.

Zahteve:

Paša drobnice:

- drobnica se mora pasti najmanj **210 dni**, oziroma **180 dni** na območjih s krajšo vegetacijsko dobo, v obdobju od 15. marca do 30. novembra,
- **zatiranje zajedavcev** na podlagi predhodne koprološke analize, **spomladi in jeseni**,
- voditi je potrebno **dnevnik paše**.

Hlevska reja drobnice: ovcam in kozam v skupinskih boksih mora biti zagotovljeno najmanj 1,5 m² **neovirane talne površine** na ovco oziroma kozo, jagnjetom in kozličkom pa najmanj 0,35 m² neovirane talne površine na jagnje oziroma kozlička.

Izpust: v času bivanja v hlevu mora biti drobnici zagotovljen **dostop do izpusta**. Živali morajo biti v izpustu najmanj po 2 uri na dan. Površina izpusta mora obsegati najmanj 2,5 m² na ovco oziroma kozo in najmanj 0,5 m² na jagnje oziroma kozlička.

Odprte zadeve:

Način vnosa koprološke analize po končani paši. Določiti način kombinacije zahtev. Prijava živali na zahtevku po ID številkah (do sedaj le skupno število živali). Pri uveljavljanju paše bo moral vlagatelj pri vnosu ZV označiti GERK-e na katerih bo pasel živali. Določena bo največja dovoljena obtežba teh GERK-ov.

Uredba o dobrobiti živali

Konjereja

Vstopni pogoj:

Upravičenec mora na dan vnosa zahtevka za intervencijo za konje rediti najmanj 2 GVŽ konjev.

Podpora se dodeli za vse **kategorije rodovniških konj, ki potencialno vstopajo v prehransko verigo**. Reja privezanih konj ni dovoljena, razen v času krmljenja.

Zahteve:

Paša konj in celoletni izpust:

- konji se morajo pasti **najmanj 120 dni** v letu v obdobju od 1. aprila do 15. novembra,
- **zatiranje zajedavcev** na podlagi predhodne koprološke analize, **spomladi in jeseni**,
- voditi je potrebno **dnevnik paše**,
- v času izven pašnega obdobja je treba konjem zagotoviti **celoletni izpust**:
 - mlade živali v starosti od 6 mesecev do treh let morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan v čredi, ki šteje najmanj 2 živali; velikost izpusta mora biti 50 m² na posamezno žival,
 - odrasli konji, starejši od treh let in plemenske kobile morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan v čredi, ki šteje najmanj 2 živali; velikost izpusta mora biti najmanj 50 m² na posameznega konja,
 - plemenski žrebci morajo biti v izpustu vsaj 2 uri na dan; velikost izpusta mora biti najmanj 200 m².

Odprte zadeve:

Določiti način kombinacije zahtev. Potrebna je jasna opredelitev „rodovniških konj“. V pripravi je pravilnik o zaščiti kopitarjev, ki bo določil minimalne standarde za kopitarje. Pri uveljavljanju paše bo moral vlagatelj pri vnosu ZV označiti GERK-e na katerih bo pasel živali. Določena bo največja dovoljena obtežba teh GERK-ov.

Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike

Sistem za spremljanje površin

- Uporablja se za vse **površinske intervencije**
- Sistem bo temeljil na uporabi **podatkov satelitov** Sentinel programa Copernicus. Možni so tudi drugi satelitski podatki, podatki daljinskega zaznavanja in **fotografije** z označeno geolokacijo
- Sistem pokriva **vse upravičence in vse površine intervencije** ter preverja nezemeljsko rabo, neupravičeno rabo, nehomogenost prijave kmetijske rastline ali rabe,
- Možne pa so tudi **preveritve** bolj specifičnih pogojev upravičenosti: čas opravljene košnje; ali je posevek iz skupine žit, trav/detelj, koruza, ogrščica; prisotnost zelenega pokrova, ali je bila površina preorana, ...
- Sistem za spremljanje površin ima **pomembne prednosti** (pomoč vlagatelju pri izpolnjevanju zbirne vloge, manj pregledov na kraju samem in pregledi bistveno krajši, ker pokrije vse upravičence in vse površine lahko upravičenec neskladje odpravi brez posledic)
- **Prvi rezultati ugotovitev** sistema za spremljanje površin bodo na voljo okrog 1. avgusta in se bodo nato osveževali na približno 14 dni
- Rezultati bodo upravičencu sporočeni preko aplikacije **Sopotnik**
- Po objavi končnega rezultata bo imel upravičenec možnost, da **morebitno neskladje odpravi**.

Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike

Ostale kontrole in upravne sankcije

Ostale kontrole

- Pogoji upravičenosti, ki jih ne bo možno kontrolirati s sistemom za spremljanje površin, bodo za izbrani kontrolni vzorec še naprej kontrolirani s **pregledi na kraju samem**
- Za intervencije v zvezi z živalmi - za izbrani **kontrolni vzorec** pregledi na kraju samem
- Z vse intervencije še naprej vsi možni upravni (administrativni) pregledi na **podatkovne baze**

Upravne sankcije

- Kadar se kontrola izvaja v 100% obsegu in če upravičenec lahko do datuma določenega v IAKS uredbi neskladnost odpravi → **ni upravnih sankcij**
- Če upravičenec ne bo odpravil neskladnosti do datuma ali je bil izbran v kontrolni vzorec in je bila ugotovljena neskladnost → **upravne sankcije**
- Predvideno je, da se bodo upravne sankcije za čezmerno prijavo površin in živali ohranile v sedanjem okvirju
- Tudi sankcije za neizpolnjevanje ostalih pogojev upravičenosti bodo še naprej temeljile na dosedanjem sistemu → npr. še naprej **katalog kršitev in sankcij**

Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike

Vlaganje sprememb in umiki zahtevkov

Vlaganje zbirne vloge

- Določen bo **rok vlaganja** zbirne vloge -> predvidoma v zelo podobnem časovnem okvirju kot v zadnjih letih -> predviden je krajši zamudni rok z 2% znižanjem plačil za vsak delovni dan zamude

Spremembe in umiki zahtevkov (3 skupine)

- za vse intervencije, ki so vključene v sistem za spremljanje površin
- za intervencije neposrednih plačil v zvezi z živalmi (vezana dohodkovna podpora za rejo drobnice, za krave dojlje, za rejo govedi, za mleko v gorskih območjih)
- za vse ostale intervencije oz. podintervencije

Operativni načrt za prenovo naložbene politike

Ključni cilji prenove naložbene politike

- **Prehod na poenostavljene oblike stroškov** (majhne kmetije, stroški na enoto – stojišče, tekoči meter...);
- **Sprememba načina izbora vlog** – poenostavitve za majhne investicije, morda večja vloga ekspertne ocene (?) → še v razmisleku, zaradi vpliva na hitrost / stroške postopkov odločanja;
- **Ustreznejše načrtovanje naložb** – sektorski cilji in merila ter vzpostavitev FI (uskladitev investicijskih pričakovanj s strateškimi cilji države na področju vlaganj, zlasti pri kolektivnih, vsebinska smiselnost naložb, dvig investicijskega potenciala zlasti za majhne in srednje velike kmetije, tudi v kombinaciji s FI);
- **Stabilen sistem izvajanja** – horizontalna investicijska uredba in drugi mehanizmi.

Operativni načrt za prenovu naložbene politike

Zakaj prenova investicijske politike?

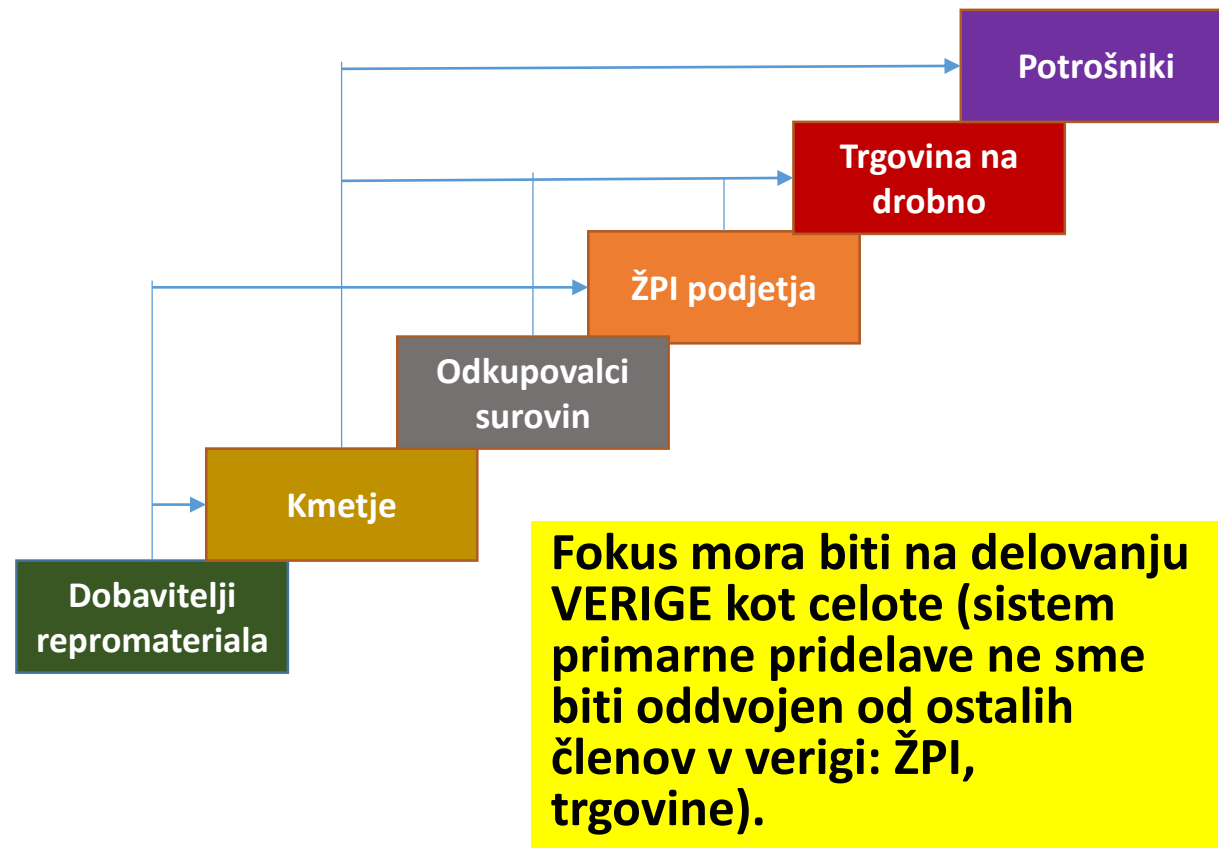
- Večja **CILJNA NARAVNANOST** v skladu z novo orientacijo SKP v smeri **REZULTATOV** ter **POENOSTAVITVE**
- Pospešiti **ZELENO, PODNEBNO IN DIGITALNO TRANSFORMACIJO** sektorja v smeri ciljev EU (Zeleni dogovor, „od vil do vilic“, razogljichenje, podnebne zaveze EU, krožno gospodarstvo, ...) = obdobje 2023-2027 => **TESTNO OBDOBJE**, priprava na veliko resnejše zahteve, ki bodo zagotovo zavezujoče za kmete po 2027 in nas čakajo na področju okolja in podnebja. Kmetom je treba DANES omogočiti prilagoditve, ki so **NUJNE (manj FFS, manj hranil, manj energije, boljši materiali, „več z manj inputi“, manj TPG...)** in te podpreti z javnim denarjem.
- Odgovorna **RABA JAVNIH SREDSTEV** za pospešitev **RAZVOJA**, dviga ravni razvojno naravnanih kmetij s potencialom za rast, **ZMANJŠEVANJE TVEGANJ**, nujne okoljske/podnebne prilagoditve ter ohranitev in rast majhnih kmetij(jim pomagati do **TRŽNE PROIZVODNJE**)...

Operativni načrt za prenovu naložbene politike

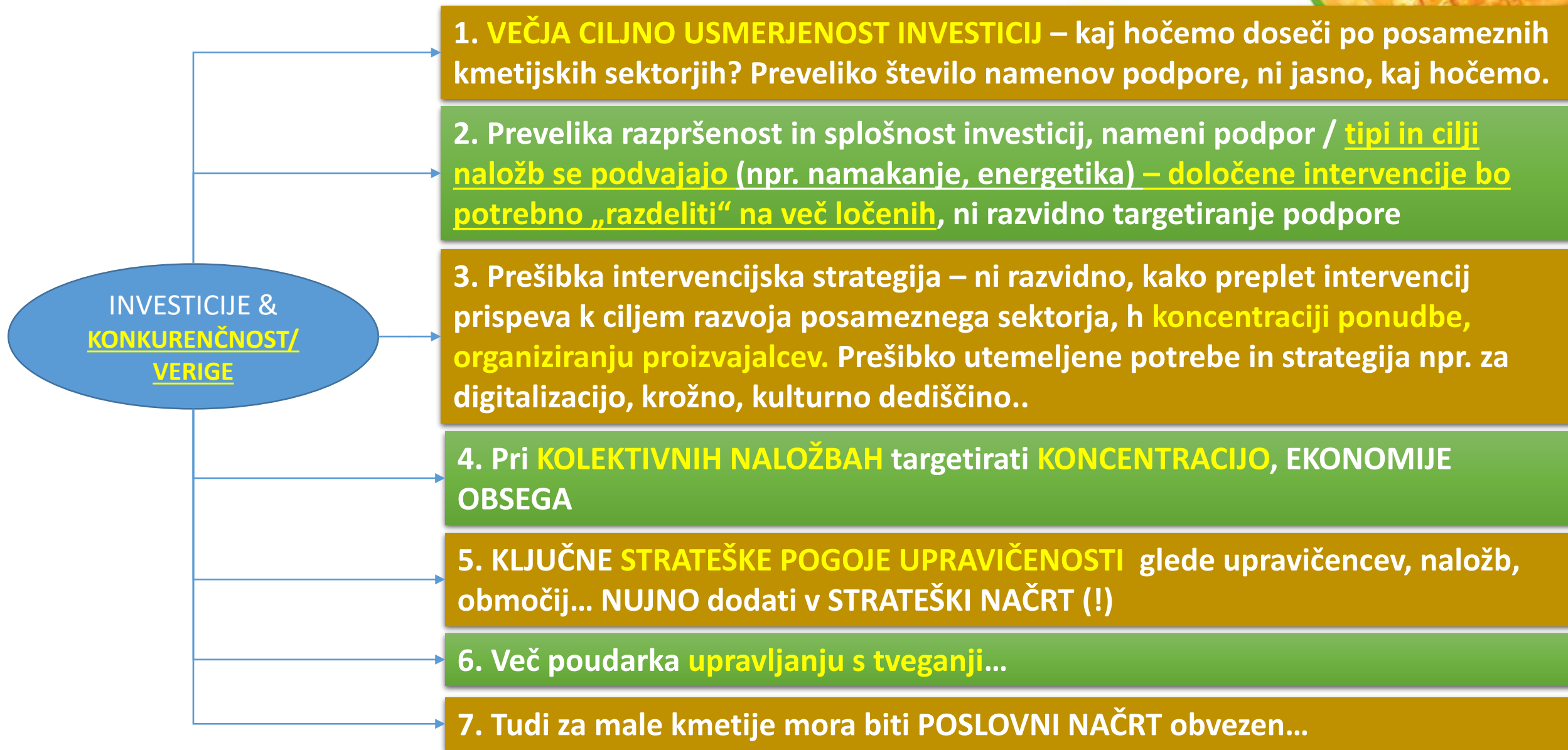
Kaj bo ključno, da dosežemo prenovu investicij?

- Dogovor o prednostnih vlaganjih z javnim denarjem (**ne more biti vse prva prioriteta** (ker potem prioritete ni) in ni vse enako pomembno za strateški razvoj slovenskega kmetijstva.
- Država mora skrbeti za **JAVNI INTERES**, tudi za uresničevanje okoljsko / podnebnih ciljev.
- Poleg okolja/podnebnja mora biti v kontekstu zadnjih 2 kriz (covid, ukrajinsko-ruska vojna) v ospredju dvig **odpornosti in trajnosti prehranskega sistema RS** kot celote.
- Svobodna poslovna iniciativa – DA, vendar ne nujno vse z javnimi sredstvi.
- **Stabilnost sistema** in ne neprenehoma spreminjati vsega. Spremembe SN/ predpisov / razpisov bo treba presojati skozi optiko širšega interesa, razvoja posamezne panoge, območja, kmetijstva oz. verig kot celote.

Operativni načrt za prenovu naložbene politike

INVESTICIJE v kontekstu pripomb EVROPSKE KOMISIJE

Operativni načrt za prenovo naložbene politike

INVESTICIJE v kontekstu pripomb EVROPSKE KOMISIJE

INVESTICIJE & OKOLJE/PODNEBJE

1. Ustrezno načrtovanje OVE, URE, krožnega (v SC 5 in SC 4 – trenutno je v SC 2)
2. Naložbe v prilagajanje podnebnim spremembam v trajnih nasadih po mnenju EK **ni** podnebni ukrep – **se ne bo štel v obvezno zamejitev (EKSRP) za okolje in podnebje(!)**
3. Investicije v učinkovito rabo dušika & upravljanje s habitati in trajnostno rabo FFS = EK želi, da bolj natančno opredelimo upravičene investicije, da se eksplicitno navede / poveže, da morajo te investicije presegati **POGOJENOST (!)**
4. Targetiranje ukrepov, kjer so okoljske / podnebne težave (**presežek hranil, zmanjševanje emisij TGP, amonijaka...**)
5. Investicije, **ki zgolj dosegajo standarde**, niso upravičene. EK hoče zaostritev pogojev, ko gre za področja **ENERGETSKO-PODNEBNEGA PAKETA EU REGULATIV.**
6. Naložbe v dobrobit povezati z **zmanjšanjem izpustov TGP** = EK zahteva premik v smeri trajnostne živinoreje (!) in zahteva, da se med **pogoje upravičenosti pri HLEVIH** doda zahteve glede ničelnega onesnaževanja, zmanjšanja TGP (!)

Operativni načrt za prenovo naložbene politike

Ključne aktivnosti

- Priprava metodologije za pavšalne stroške (za investicije) s strani KIS.
- Sektorski sestanki med JSKS in MKGP glede stanja v posameznem sektorju in prednostnih vlaganj (marec).
- Priprava osnutka sektorskih meril za izbor vlog – kjer bo večji poudarek kot doslej sklopom meril:
 - ❖ **sektorski vidik vlaganj (vidik večje samooskrbe)** => ciljna skupina, prednostni sektorji, prednostne naložbe po sektorjih, sheme kakovosti
 - ❖ **povezanost v verige (vidik zmanjševanja tržnih tveganj)** => večji % proizvodnje, ki je pokrit s pogodbenimi odnosi, večji % trženja preko OP, SP – ni dovolj, da je le član...)
 - ❖ **zelena in digitalna tranzicija (navezava na Green Deal)** => resne prednostne naložbe po sektorjih (voda, zrak, tla, podnebni izzivi, krožno), zahtevnejši pogoji glede na % od vrednosti projekta ali glede na obseg/domet same naložbe (v ha, v % OVE energije, manjši rabi energije, vode, FFS...)
 - ❖ **ekonomsko-finančni vidik (z vidika gospodarnosti porabe javnih sredstev)**
 - ❖ **socialno-demografski in lokacijski vidik** (mladi kmetje / izobrazba, gorski, obmejna območja?...)

Operativni načrt za prenovo naložbene politike

Ključne prve ugotovitve iz sektorskih sestankov

- IZHODIŠČE: različne razvojne potrebe majhnih, srednje velikih in velikih KMG – izjemno različna struktura po različnih kmetijskih panogah (npr. % malih, % velikih, dualnost v smislu obsega KZU, glav živali, ki jih ti dve skupini obvladujeta...)
- MAJHNE KMETIJE: različno razumevanje majhne kmetije po sektorjih, tendenca k dvigu praga (od 4-12.000 € SO), a velika previdnost pri postavljanju pragov,
- razvojni cilji za majhne kmetije (za izplačilo pavšala 20.000 eur) – predlogi v smeri
 - povečanja obsega ali intenzivnosti pridelave (v ha, v GVŽ => dvig SO),
 - prestrukturiranja (npr. v ekološko, pridelavo zelenjave..., sprememba sort/pasem, ureditev trajnega nasada (jagodičevje...), avtohtone sorte/pasme, reja plemenskih živali...),
 - dviga dodane vrednosti (predelava v okviru DD, sheme kakovosti, nadstandardna reja) in
 - večje tržne usmerjenosti (neposredna prodaja, prodaja na tržnicah, preko DD na kmetiji, kratka dobavna veriga, lokalni trg, pogodben odnos z drugo kmetijo, turističnim sektorjem = zagotovljen odkup...),
 - zmanjševanja tveganj/večje odpornosti: mreže, sorte, nam. oprema, zaprti prostori ...,
 - okoljskih & podnebnih ciljev: zmanjšanje FFS, odprava zaraščanja, ohranitveno, erozija...
- pri majhnih kmetijah je bistvo, da so že / ali bodo povezane v neko kolektivno organiziranost, da participirajo v neki kratki dobavni verigi,... in cilj je, da ZRASTEJO (!), ne le, da se ohranijo. Tudi po zaključku naložbe ohranjajo svoj proizvodni obseg.

Operativni načrt za prenovu naložbene politike

Ključne prve ugotovitve iz sektorskih sestankov

- srednje velika kmetija = osrednja razvojna skupina upravičencev, definiran bo proizvodni obseg, s katerim se zagotavlja 1 DM zavarovanca iz kmet. dejavnosti =>
 - povečanje proizvodnje in nadaljnja specializacija,
 - zmanjševanje stroškov/dvig učinkovitosti,
 - odpornost / upravljanje s tveganji,
 - dvig kakovosti proizvodnje, vključno z dobrobitjo.
- veliki KMG, gospodarske družbe =>
 - okoljska / podnebna učinkovitost, krožno gospodarstvo...
 - odpornost / upravljanje s tveganji,
 - dvig kakovosti proizvodnje, vključno z dobrobitjo.
- ključna je vključenost v organizirane verige, zagotovljeni pogodbeni odnosi;
- večji poudarek „pravim“ kolektivnim naložbam, prenova obstoječih ali izgradnja novih kolektivnih kapacitet (kjer je to smiselno), organiziranost odkupa eko proizvodov, ločene predelovalne linije, sezonska ponudba, skladiščne kapacitete (silosi)...

Horizontalna uredba za ne-IAKS intervencije

Vsebina

- Krovna uredba za vse ne-IAKS ukrepe (investicije, AKIS, SC 3, LEADER).
- Enotno za vse ne-IAKS ukrepe ureja:
 - splošne pogoje za vlagatelja ob vlogi / zahtevku,
 - splošne pogoje glede ureditve objektov/nakupa opreme,
 - predplačila,
 - razne omejitve pri odobravanju sredstev (najvišje priznane vrednosti, splošno glede pavšalov, neupravičeni stroški, kumulacije pomoči),
 - postopkovne določbe (kar ne bo urejeno v Zkme),
 - skupne obveznosti in sankcije,
 - določbe glede kontrol...
- Ta uredba se bo pripravljala vzporedno s pripravo zakonskih podlag (ZKME) za postopke: npr. postopek delno odprtih JR (dodelava aktualnih določb, ki so že), postopek izbora 1 vloge / tematiko / sklop JR, postopek za CLLD...
- Ta uredba bo določila v zvezi s postopki le tisto, kar bo dopustno po Zkme. Kot problematičen pa se že sedaj s pravnega in izvedbenega vidika kaže načrtovani avtomatski prenos vlog.

Investicijska uredba

Vsebina

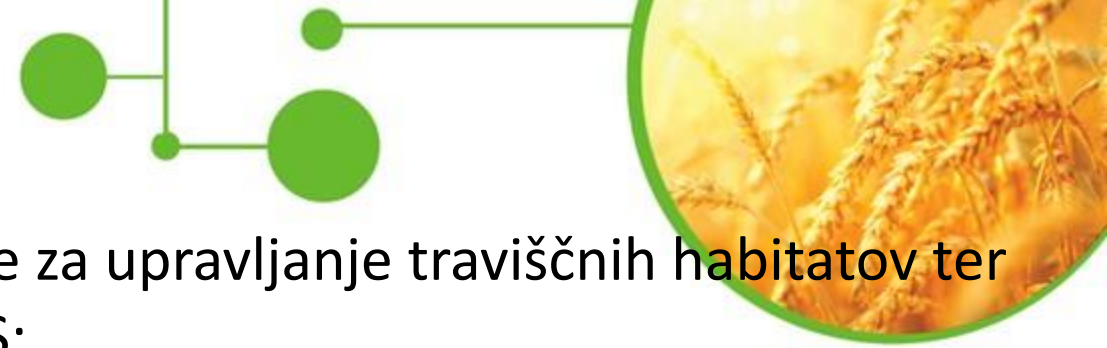
1. Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije
Podintervencije: a) naložbe majhnih kmetij, b) naložbe kmetij in agrarnih skupnosti, c) naložbe kmetijskih podjetij, č) naložbe živilskih podjetij
2. Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano;
3. Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij (naložbe fizičnih oseb (kmetije, agrarne skupnosti))
4. Izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč;
5. Izgradnja namakalnih sistemov;
6. Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov;
7. Naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih:
Podintervencije: a) naložbe kmetij, b) naložbe kmetijskih podjetij, c) naravne nesreče pri trajnih nasadih;
8. Naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil;

Investicijska uredba

Vsebina

9. Naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov ter za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS:
Podintervencije: a) nakup kmetijske mehktarnizacije za spravilo krme s travinja, b) nakup kmetijske mehktarnizacije za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS;
10. Neproizvodne naložbe, povezane z izvajanjem naravovarstvenih podintervencij
Podintervencije: a) neproizvodne naložbe v ohranjanje ekstenzivnih pašnikov, b) neproizvodne naložbe v ureditev mejic, suhozidov in drugih krajinskih značilnosti, c) neproizvodne naložbe v ureditev zaščite živali na paši pred napadi zveri;
11. Naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali:
Podintervencije: a) naložbe kmetij b) naložbe pravne osebe in s.p.
Sklopi v okviru JR: govedoreja, prašičereja, reja drobnice, reja kopitarjev, reja perutnine
12. Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom in v ohranjanje kulturne dediščine;
13. Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture
14. Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu
15. Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo
16. Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva

Investicijska uredba

Bistvene novosti

- razdelitev na **večje število podintervencij** (posledica njihove ciljne naravnosti glede na kazalnike Strateškega načrta SKP 2023-2027)
- **zahtevna naložba** sedaj od 100.000 eur dalje (prej 200.000 €) – priprava PN na osnovi knjigovodstva (to pomeni dvig zahtevnosti pridobitve naložbe)
- navezava na **lokalno surovino**
- pogoj o zagotavljanju **pogodbeno zagotovljenega odkupa** (vsaj 25 %, več se točkuje v okviru meril)
- **istovrstna naložba** bo podprta le 1x => terja dolgoročno načrtovanje na ravni kmetij (načrt 3-5 letnega razvoja KMG)
- **prehod na pavšalne stroške** v največji možni meri (za specifične naložbe ostajajo 3 ponudbe)
- **bolj sektorsko naravnana merila** za izbor vlog – večji utežni delež

Skupna višina podpore (omejitve):

- do 800.000 € primarna pridelava kmetijskih proizvodov
- do 1.500.000 € za kmetije in mikro podjetja predelava in trženje kmetijskih proizvodov
- do 3.000.000 € za mala podjetja predelava in trženje kmetijskih proizvodov
- do 5.000.000 € za srednje velika in velika podjetja predelava in trženje kmetijskih proizvodov

Investicijska uredba

Naložbe majhnih kmetij

- **združitve podintervencij za male kmetije** v skupno podintervencijo v sklopu konkurenčnosti (SC2)

V tem primeru:

- podpora do 20.000 € plus do 40.000 € pri naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali, skupaj naložbe majhnih kmetij do 60.000 €

Glavni pogoji:

- **standardni prihodek** iz kmetijske dejavnosti, ki je enak ali višji od 4.000 € in nižji od 12.000 € ?
- **prihodek iz poslovanja** v višini do vključno 1,5 letne minimalne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji na PDM v koledarskem letu pred letom vložitve vloge na javni razpis.
- upravičenec mora v vlogi na javni razpis izpolniti **načrt aktivnosti** (t.i. poslovni načrt) v katerem izbere vsaj **en proizvodni razvojni cilj**, ki prispeva h gospodarskemu razvoju kmetije (npr. povečanje proizvodnih kapacitet, povečanje prihodka,...) in vsaj **enega neproizvodnega cilja**, (npr. vključitev v sheme kakovosti, vodenje knjigovodstva, pogodbeni odnosi v verigi vrednosti,...), ter **en horizontalni cilj** (prilagajanje podnebnim spremembam, uvajanje digitalizacije,...) ki ga izbere iz seznama razvojnih ciljev, ki se obravnavajo v okviru meril za ocenjevanje vlog.

Investicijska uredba

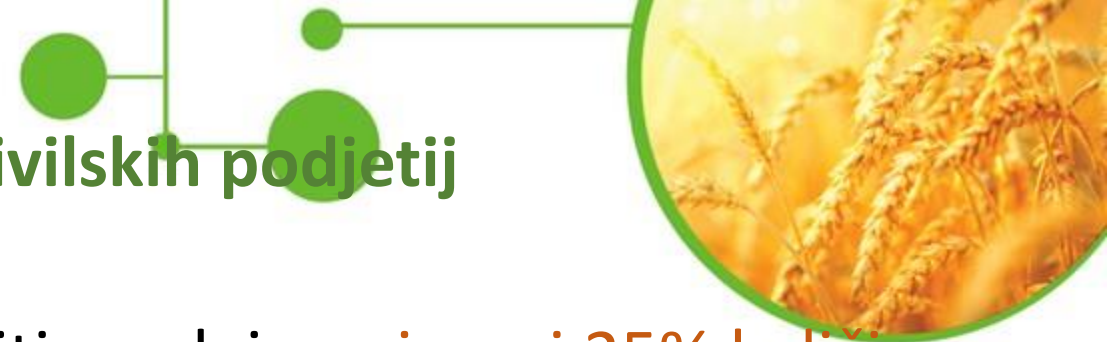
Naložbe kmetij, kmetijskih podjetij, naložbe živilskih podjetij

Pogoj za zahtevne naložbe:

- pri naložbah nad 100.000€ potrebno zagotoviti prodajo **najmanj 25% količin** lastnih pridelanih oziroma predelanih kmetijskih proizvodov v koledarskem letu pred oddajo vloge na javni razpis **na podlagi pogodb** z veljavnostjo za vsaj še pet nadaljnjih koledarskih let oziroma do konca obdobja ugotavljanja učinkov naložbe. V pogodbi je določena najmanj količina prodanih lastnih kmetijskih pridelkov.

Ključna izhodišča za merila za izbor vlog (bodo priloga uredbe)

- večji poudarek na **sektorski usmeritvi**, ciljni usmerjenosti naložb – tudi z vidika samooskrbe v RS
- bistveno večji poudarek **na verigah**, pogodbenih odnosih v verigi
- doseganju ciljev Evropskega **zelenega dogovora**.

Investicijska uredba

Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, vključno z biogospodarstvom, in v ohranjanje kulturne dediščine

V sklopu te intervencije bodo podprte različne **nekmetijske dopolnilne dejavnosti na kmetiji** kot na primer dejavnosti predelave in dodajanja vrednosti lesu, proizvodne in storitvene dejavnosti, dejavnosti v turizmu, proizvodnja električne in toplotne energije iz obnovljivih virov za namen podprte dejavnosti oziroma prodaje idr.

Upravičenec je **nosilec dopolnilne dejavnosti**.

Upravičeni stroški:

- stroški gradnje ali obnove nepremičnin,
- stroški nakupa opreme in naprav, vključno z IKT
- Splošni stroški

Podpora se dodeli po pravilu „de minimis“. Stopnja podpore 30-50 %.

Intervencija ostaja podobna kot v programskem obdobju PRP 2014-2020.

Investicijska uredba

Komasacije in agromelioracije, namakanje

Komasacije in agromelioracije

- novost je, da sta **investiciji ločeni** (v PRP 2014 - 2020 sta investiciji združeni oziroma je agromelioracija nosilna investicija, komasacija pa upravičena kot splošni strošek)
- prednost je, da se bodo lahko izdajale bolj **natančne odločbe** o uvedbi agromelioracij na komasacijskih območjih, saj bodo izdane na sklep o potrditvi idejne zasnove ureditve komasacijskega območja
- prehaja se na **poenostavljene stroške** (pavšali po velikostnih razredih)

Namakanje

- vsi namakalni sistemi in namakalna oprema so združeni **v eno intervencijo**, izjemi sta namakanje v zaprtih prostorih (rastlinjaki) in obnove trajnih nasadov
- prehaja se na **poenostavljene oblike stroškov**
- vključeno je:
 - izgradnje namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom,
 - izgradnja individualnih namakalnih sistemov,
 - nakup namakalne opreme,
 - tehnološke posodobitve namakalnih sistemov

Investicijska uredba

Gozdarske intervencije

- Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture, naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu in Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo, **ostajajo enake** in se bodo izvajale podobno kot v PRP 2014-2020.
- Intervencija Naložbe v ustanovitev in razvoj gozdnega drevesničarstva
 - Izvajale se bodo naložbe v nakup nove specializirane mehanizacije oziroma opreme za gozdno semenarstvo, kontejnersko vzgojo in vzgojo gozdnega drevja in izgradnjo rastlinjakov.
 - Naložbe v izgradnjo majhnih namakalnih sistemov se bodo izvajale v okviru intervencije Izgradnja namakalnih sistemov, zaradi za upravičence boljšega deleža podpore.
 - Upravičenci do podpore so fizične ali pravne osebe, ki imajo registrirano drevesničarsko dejavnost in so vključeni v Register dobaviteljev GRM, ki ga vodi MKGP.

Pripombe EK: Slovenijo vabimo, da razmisli o **bolj uravnoteženem** reševanju potreb po proizvodnih in neproizvodnih vlaganjih v gozdarstvo.

Proizvodne naložbe se izvajajo s sredstvi SN, neproizvodne pa s sredstvi Gozdnega sklada, ki za to predstavlja zadosten in stalen vir.

*Za naložbe v predindustrijsko predelavo od Slovenije zahtevamo, da zagotovi, da bo **podpora naložbam v predelavo** ostala v okviru politike razvoja podeželja in ne prehaja na raven industrijske politike.*

Slovenija je v SN že upoštevala to pripombo, želimo v okviru pogajanj z EK prag pred industrijske predelave iz 10.000 m³/leto povečati na 20.000 m³/leto.

Uredba za mlade kmete

Upravičenci

Mladi kmet

- **lastnik ali solastnik** z zakonskim ali izven zakonskim partnerjem in
- **nosilec** KMG, družba z enim družbenikom, ki je nosilka KMG in v kateri je mladi kmet edini družbenik in poslovodja, ter samostojni podjetnik posameznik, ki je kot mladi kmet nosilec kmetijskega gospodarstva.
- na dan oddaje vloge na javni razpis star od 18 do vključno 40 let, ima **ustrezno poklicno znanje in usposobljenost** ter prvič vzpostavlja kmetijsko gospodarstvo.

Majhen gorski mladi kmet

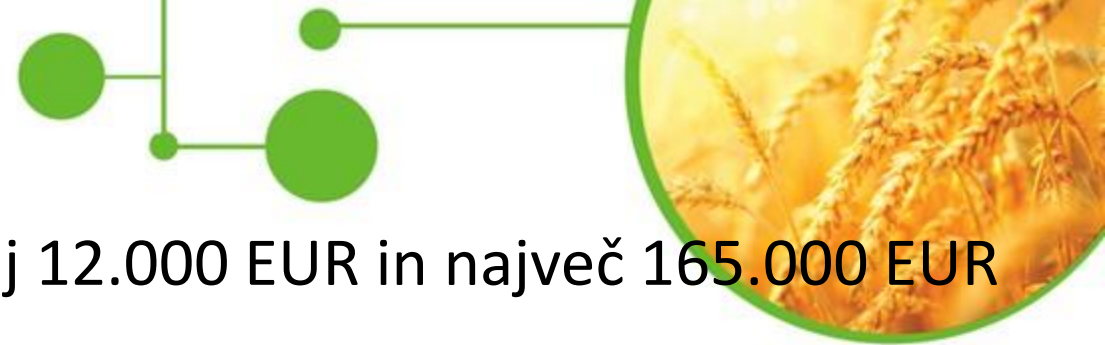
- upravičenec, ki je **lastnik ali solastnik** kmetijskega gospodarstva, katerega sedež leži na nadmorski višini najmanj 700 m, več kot 50 % kmetijskih zemljišč v upravljanju je v nagibu nad 35 % in ima povprečno več kot 300 točk OMD/ha. **???**Vključiti tudi gozdno posest kot kriterij.

Uredba za mlade kmete

Pogoji za vstop

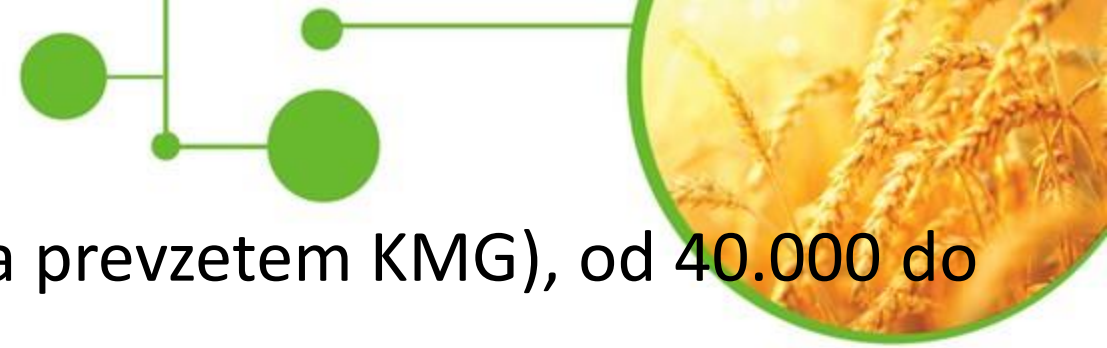
- KMG s katerim vstopa v intervencijo ima najmanj 12.000 EUR in največ 165.000 EUR standardnega prihodka,
- majhen gorski mladi kmet vstopa s KMG, ki ima najmanj 4.000 EUR in manj kot 12.000 EUR standardnega prihodka,
- če vstopi s številom čebeljih družin, jih ima ob oddaji vloge na javni razpis najmanj 100 in največ 240,
- največ 5 let pred oddajo vloge na javni razpis postane nosilec in lastnik KMG,
- v letu pred oddajo vloge in v letu oddaje vloge na javni razpis je oddana ZV,
- samostojni podjetnik posameznik ali družba z enim družbenikom mora imeti registrirane izključno kmetijske dejavnosti.

Uredba za mlade kmete

Višina podpore

- Sklop A (mladi kmetje, ki so vključeni v PIZ na prevzetem KMG), od 40.000 do 52.800 EUR
- Sklop B (mladi kmetje, ki niso vključeni v PIZ na prevzetem KMG), od 18.600 do 29.260 EUR
- Sklop C (majhni gorski mladi kmetje), od 10.000 do 18.000 EUR
 - 10.000 EUR (dvakratnik dosedanje podpore za majhne kmetije v okviru podukrepa 6.3)
 - + 5.000 EUR za izobrazbo pridobljeno na kmetijskih in biotehniških izobraževalnih ustanovah ali pridobljen mojstrski izpit za čebelarja
 - + 1.500 EUR če ima dopolnilno dejavnost na kmetiji
 - + 1.500 EUR če ima najmanj 80 % KZU v ekološkem kmetovanju

Uredba za mlade kmete

Medgeneracijski prenos znanja (iz AKIS)

*Pripomba EK: V prenos znanja s prenosnika na prevzemnika bi bilo priporočljivo vključiti tudi **zunanje strokovnjake**, saj je za prevzem kmetije potrebno tudi drugo strokovno znanje.*

- Upravičenec do podpore je **prenosnik**, ki je prenesel vodenje in lastništvo kmetijskega gospodarstva na prevzemnika v okviru nasledstva in je s tem prispeval k pospešeni generacijski pomladitvi nosilcev kmetijskih gospodarstev. Prevzemnik ima odločbo na sklopu A v okviru intervencije za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov.
- Najmanj **10 let** pred dnevom prenosa lastništva kmetijskega gospodarstva mora biti vpisan v Register kmetijskih gospodarstev kot **nosilec** kmetijskega gospodarstva in najmanj **7 let vključen** v pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje iz naslova opravljanja kmetijske dejavnosti.
- Zadnjih **5 let** pred dnevom oddaje vloge na javni razpis je za preneseno kmetijsko gospodarstvo **oddajal zbirno vlogo**.

Uredba za mlade kmete

Medgeneracijski prenos znanja (iz AKIS)

- Javna razpisa za podpore za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in medgeneracijski prenos znanja bosta **objavljena istočasno**, prenosnik in prevzemnik – mladi kmet istočasno oddata vlogi.
- Prenosnik svoji vlogi priloži **Program o izvajanju aktivnosti prenosa znanja in izkušenj** za obdobje 3 let, ki ga pripravi skupaj s prevzemnikom. Program vsebuje najmanj:
 - aktivnosti, ki bodo izhajale iz intervencij na podlagi oddane zbirne vloge, vključno s praktičnimi prikazi in napotki za varnost pri delu,
 - trženjske aktivnosti,
 - podporne aktivnosti v povezavi z izvajanjem poslovnega načrta mladega kmeta,
 - praktične napotke pri reševanju specifičnih problemov in administrativne aktivnosti v okviru kmetijske dejavnosti,
 - aktivnosti, ki bodo prispevale k socialni vključenosti in povezanosti obeh generacij.
- Seznam možnih aktivnosti bo priloga javnemu razpisu.

Uredba za mlade kmete

Medgeneracijski prenos znanja (iz AKIS)

- Prenosnik letno izvede najmanj 324 ur prenosa znanja in izkušenj, prenos znanja in izkušenj poteka vzporedno z izvajanjem poslovnega načrta mladega kmeta;
- Po vsakem zaključenem 12 mesečnem obdobju izvajanja programa odda **Poročilo izvedenih aktivnosti programa o izvajanju aktivnosti prenosa znanja in izkušenj**, kar bo podlaga za izplačilo podpore.
- Po opravljenih kontrolah poročila, se prenosniku izplača 3.600 EUR podpore, skupaj v treh letih 10.800 EUR.
- **Zagotovljena mora biti samostojnost prevzemnika pri vodenju kmetijskega gospodarstva.**

Uredba za intervencije iz SC 3

Vsebina

1. Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja.
2. Podpora dejavnostim informiranja in promociji proizvodov iz shem kakovosti.
3. Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti.
4. Medpanožno sodelovanje.
5. Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja

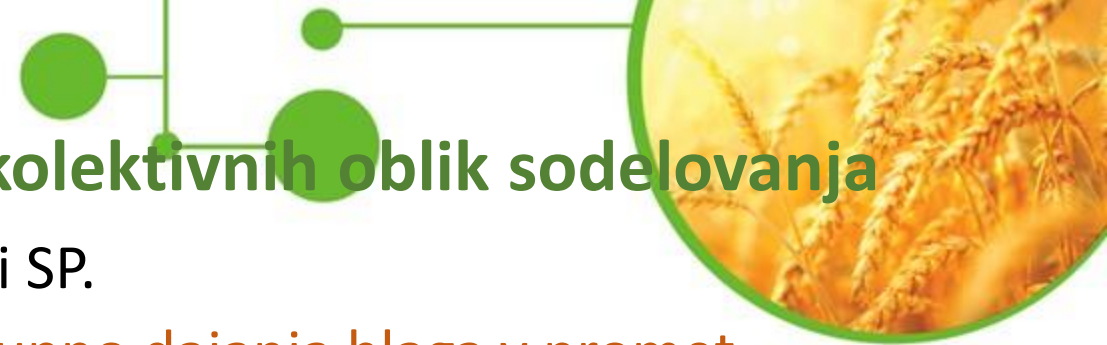
- Upravičenec do podpore je MSP, ki je priznana OP ali SP.
- Podpora je namenjena **za začetno vzpostavitev za skupno dajanja blaga v promet.**
- Podpora se dodeli kot nepovratna sredstva, v obliki **pavšalnega zneska**, ki se izplača v letnih obrokih za prvih pet zaporednih let po datumu priznanja.
- **Najvišja stopnja** podpore znaša 10 % vrednosti tržne proizvodnje in se z leti zmanjšuje.

Bistvene novosti glede na dosedanji poudkrep 9.1:

- so enaki vstopni pogoji v ukrep, kot za priznanje SP oz. OP,
- poenostavitve: uvedba aplikacije evidenca skupin in organizacij proizvajalcev.
- na novo vključene še SP za izvajanje shem kakovosti in skupine izvajalcev z EKO certifikatom
- Poudarek na skupinah, katere dajejo blago v promet v Sloveniji – kratke dobave verige.

Merila za izbor vlog bodo po predlogu, priloga uredbe. **Ključna izhodišča:**

- največji poudarek na velikosti partnerstva;
- prednost partnerstva, ki vključujejo partnerje vključene v okoljske intervencije;
- sektorski vidik.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za dejavnosti informiranja in promocijo proizvodov iz shem kakovosti

Namen intervencije

- boljše poznavanje proizvodov iz shem kakovosti s strani potrošnikov,
- boljša informiranost o ponudbi proizvodov iz shem kakovosti med potrošniki,
- boljši povezanosti in bolj organizirani in aktivni promociji s strani proizvajalcev.

Pogoji ob vložitvi vloge

- najkasneje na dan vložitve vloge na JR mora biti **priznan oz. ima pridobljen certifikat** o ekološki pridelavi ali predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil;
- gre za **ново obliko sodelovanja**, oziroma je upravičenec na novo začel opravljati aktivnosti informiranja in promocije proizvodov iz upravičenih shem kakovosti
- **povezuje vsaj 2 člana**, ki opravljata dejavnost na območju RS in sta proizvajalca proizvoda iz upravičene sheme kakovosti (ZGP, ZOP, ZTP, IK, EKO in GORSKI PROIZVOD).
- imeti mora **izdelan načrt dejavnosti informiranja in promocije**, ki vsebuje vizijo oglaševanja in informiranja, opisan načrt aktivnosti, ki jih upravičenec namerava izvesti s pridobljeno podporo in pričakovane rezultate predvidenih aktivnosti. Načrt dejavnosti informiranja in promocije mora biti izdelan za obdobje celotnega trajanja upravičenosti do podpore.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za dejavnosti informiranja in promocijo proizvodov iz shem kakovosti

Upravičenci do podpore

- skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti in skupine proizvajalcev za skupno trženje
- organizacija proizvajalcev za skupno trženje,
- skupine izvajalcev, ki imajo pridobljen certifikat EKO.

Podprte oblike dejavnosti informiranja in promocije

- Organizacija, priprava ali sodelovanje na **javnih nastopih, sejnih, tržnicah, razstavah, konferencah, delavnicah** ali drugih oblikah javnih nastopov oziroma dogodkov.
- Priprava, oblikovanje in izvedba lastnih **spletnih webinarjev** ali drugih virtualnih predstavitev.
- Izdelava, razvoj in vzdrževanje **interaktivne spletne strani** upravičenca, namenjene promociji proizvodov iz sistema kakovosti.
- Priprava, izdaja in distribucija **informacijskega in promocijskega materiala**.
- Zakup **oglasnega prostora** za namen promocije proizvodov iz shem kakovosti.
- Oglaševanje in informiranje na prodajnih mestih in sektorju **HORECA**.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za dejavnosti informiranja in promocijo proizvodov iz shem kakovosti

Obveznosti upravičenca

- Najkasneje do preteka **3 koledarskih let**, ki sledijo oddaji vloge na JR izvesti vse aktivnosti, ki jih je naveden v načrtu dejavnosti informiranja in promocije.
- Upravičenec mora biti **neprekinjeno priznan** za isto SK oziroma iste proizvode, kot je bil priznan ob vložitvi vloge na JR ves čas trajanja obveznosti in še tri koledarska leta od dneva zadnjega izplačila sredstev.
- Na notranjem trgu EU mora izvajati skupno promocijo oziroma dejavnosti informiranja potrošnikov.
- Promocijske aktivnosti se morajo izvajati na način, da se **na materialih**, namenjenih za informiranje in promocijo v ospredju pojavi ime proizvodov iz upravičene sheme kakovosti, **naziv sheme** kakovosti in **zaščitni znak** oz. simbol kakovosti proizvoda.
- Promocija se **ne sme izvajati na način**, da se spodbuja nakup proizvodov iz shem kakovosti zgolj na podlagi njihovega **izvora** oziroma na način, da glavno sporočilo predstavlja **naziv** upravičenca ali **blagovne znamke**.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za dejavnosti informiranja in promocijo proizvodov iz shem kakovosti

- Podpora za izvajanje dejavnosti promocije in informiranja se dodeli v obliki nepovratnih sredstev za **dejansko nastale stroške** povezane z dejavnostmi promocije in informiranja potrošnikov.
- Stopnja javne podpore znaša 70 % upravičenih dejanskih stroškov.
- Najvišji znesek javne podpore je 200.000 EUR na upravičenca. Minimalni znesek podpore je 5.000 EUR. V primeru, da upravičenec združuje proizvajalce iz več shem kakovosti oziroma iz več proizvodov iz shem kakovosti se za vsak nadaljnji proizvod najvišji znesek javne podpore poveča za 10%.
- Za opredelitev višine upravičenih stroškov upravičenec k vlogi priložiti **tri ponudbe**.
- Podpora se **izplačuje** skladno z načrtom dejavnosti informiranja in promocije in sicer letno za stroške nastale v preteklem koledarskem letu.
- **Upravičeni so stroški** nastali po oddaji vloge na javni razpis in še naslednja 3 koledarska leta.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti

Upravičenci do podpore

- pravne osebe, ki povezujejo **vsaj dve na novo vključeni kmetiji** v izvajanje naslednjih shem kakovosti:
 - Zaščitena geografska označba (ZGO);
 - Zaščitena označba porekla (ZOP);
 - Zajamčena tradicionalna posebnost (ZTP);
 - Ekološka pridelava in predelava in
 - Izbrana kakovost.
- Podprti bodo vsi proizvodi iz navedenih shem kakovosti.
- Predlog EU zakonodaje predvideva podpore samo za povezane subjekte! V okviru te podintervencije bomo podpirali vse možne oblike pravnih oseb, priznanje s strani MKGP za razlike od ostalih intervencij tu ne bo pogoj.

Uredba za intervencije iz SC 3

Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti

- Na dan oddaje vloge ima **veljaven certifikat** za upravičeno shemo kakovosti oz. proizvod.
- Za KMG za katerega upravičenec uveljavlja podporo je bil **prvič izdan certifikat** za shemo kakovosti oziroma za proizvod, za katerega se vlaga vloga, v letu objave JR oz. v koledarskem letu pred objavo JR.
- Upravičenec oz. član skupine mora sodelovati v shemi kakovosti, za katero mu je bila odobrena vloga za podporo, še vsaj **naslednja 4 koledarska** leta po izdaji odločbe o pravici do sredstev, kar dokazuje s certifikatom.
- Višina **pavšalnega plačila** po posameznih upravičenih shemah kakovosti oziroma proizvodih iz upravičenih shem kakovosti znaša 100% izračunane vrednosti pavšalnega plačila po modelni kalkulaciji.
- Podpora je enaka **seštevku pavšalnih zneskov** za stroške nastale v letu oddaje vloge na javni razpis in še naslednja štiri koledarska leta sodelovanja v shemi kakovosti.

Poenostavitve:

- podatki iz nove evidence shem kakovosti bodo prispevali k popolnoma elektronski vlogi na JR.
- Podpora se dodeli v obliki letnega pavšalnega plačila, vsa izplačila predvidena že ob izdaji odločbe o pravici do sredstev.

Uredba za intervencije iz SC 3

Medpanožno sodelovanje

- Upravičenec do podpore je **pravna oseba, ki povezujejo predstavnike** gospodarskih dejavnosti, povezanih s proizvodnjo in vsaj eno od naslednjih faz dobavne verige: predelavo proizvodov iz enega ali več sektorjev ali trgovino z njimi, vključno z njihovo distribucijo.
- Medpanožna organizacija mora biti najkasneje na dan vložitve vloge na javni razpis priznana na podlagi nacionalnega pravilnika.

Pogoji za pridobitev podpore:

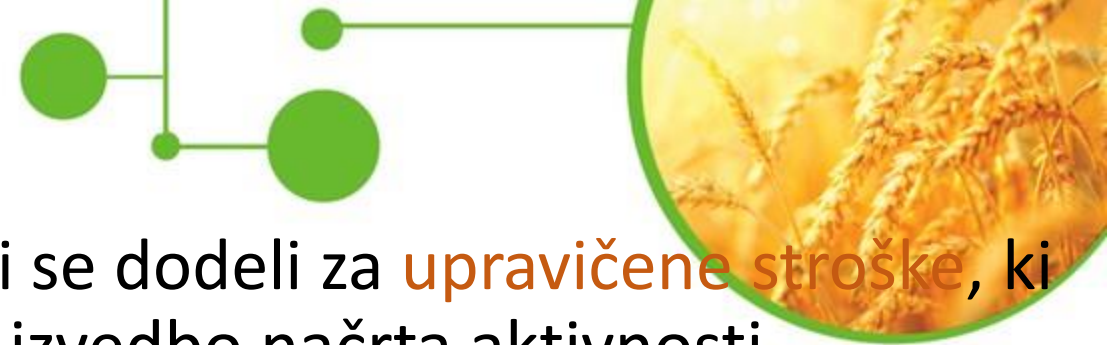
- Upravičenec ima pripravljen **akcijski načrt**, ki vključuje sledeče elemente: (a) **analizo** stanja in potreb v sektorju, za katerega je priznana, (b) **konkretne** cilje, ki jih medpanožna organizacija želi doseči, (c) **dejavnosti** oziroma ukrepe in naloge, ki jih je treba izvesti, (d) **izvajalce** posameznih aktivnosti, (e) **vire**, ki so potrebni za izvedbo aktivnosti, (f) **roke** oziroma trajanje posameznih aktivnosti, (g) **kazalnike**, ki se bodo uporabljali za spremljanje in ocenjevanje procesa ter za sprejemanje odločitev, (h) **potencialne spremembe**, ki bi jih bilo potrebno izvesti v času izvajanja aktivnosti z namenom dokončanja naloge.

Uredba za intervencije iz SC 3

Medpanožno sodelovanje

- Podpora namenjena medpanožni organizaciji se dodeli za **upravičene stroške**, ki se navezujejo na izbrani cilj in so potrebni za izvedbo načrta aktivnosti, promocije ter sodelovanja.
- Stroški za namen vzpostavitve medpanožne organizacije niso upravičljivi stroški.
- Stopnja javne podpore znaša 70 % upravičenih dejanskih stroškov. Najvišji znesek javne podpore znaša 100.000 EUR/leto.
- Podpora se izplačuje letno za stroške, nastale v preteklem koledarskem letu in sicer največ 5 let od odobritve vloge za podporo.
- Upravičenec v vlogi na javni razpis poda izjavo, da bo vodil ločeno računovodstvo za namen izvajanja intervencije.

Uredba za intervencije iz SC 3

Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na EK proizvodih.

Upravičenci

- **Vodilni partner** pogodbenega partnerstva, ki ga sestavljajo:
 - najmanj 30 % vseh kmetijskih gospodarstev z geografsko zaokroženega območja, od tega najmanj 30 % vseh vključenih KMG predstavljajo ekološka KMG
 - najmanj 30 % deležnikov z geografsko zaokroženega območja s področja HORECA, javnih zavodov in trgovine
- Vodilni partner je PRAVNA OSEBA

Pogodbeno partnerstvo se vzpostavi na **geografsko zaokroženem območju** = sestavlja ga **najmanj deset naselij**, ki se geografsko stikajo

Obveznosti partnerstva do konca 5-letnega obdobja upravičenosti

- Vzpostavitev **kolektivne blagovne znamke** oziroma razvoj in promocija obstoječe
- **Pogodbe** med kmetijskimi gospodarstvi in najmanj 30% deležnikov s področja HORECA, javnih zavodov in trgovine o odkupu lokalnih proizvodov

Uredba za intervencije iz SC 3

Regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na EK proizvodih.

Merila za ocenjevanje vlog na javnem razpisu

- delež vključenih kmetijskih gospodarstev
- delež vključenih ekoloških kmetijskih gospodarstev
- velikost območja
- predvideno število sklenjenih pogodb o odkupu pridelkov in proizvodov med kmetijskimi gospodarstvi in končnimi uporabniki (javni zavodi, trgovina, sektor HORECA, turizem), upošteva se delež ekoloških proizvodov

Obvezna priloga k prijavi na razpis

- strategija razvoja za vzpostavitev in delovanje pogodbenega partnerstva

Predmet podpore

- **Pripravljalne aktivnosti in priprava strategije razvoja:** pavšalni znesek za potrjeno strategijo
- **Upravljanje partnerstva in izvajanje strategije** (npr. vodenje, usposabljanja, udeležba na dogodkih, ozaveščanje, oblikovanje kolektivne blagovne znamke in CGP, promocija blagovne znamke, embalaža, hladilnice, dostavna vozila)

Uredba za AKIS

Vsebina

1. Podpora za projekte EIP ter razvojna partnerstva raziskovalnih institucij
 - Podintervencija podpora za projekte EIP
 - Podintervencija Podpora za razvojna partnerstva raziskovalnih institucij
2. Intervencija Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev
 - Izmenjava znanja in prenos informacij kmetom in lastnikom gozdov
 - Usposabljanje svetovalcev

Uredba za AKIS

Podpora za projekte EIP

- Nadaljevanje **dosedanjega** izvajanja podpore za projekte EIP.
- Upravičenec **partnerstvo najmanj treh partnerjev**:
 - kmetijsko gospodarstvo (nosilec kmetije, pravna ali fizična oseba katere glavna dejavnost je kmetijstvo – ne želi se, da kot KMG nastopajo inštitucije, podjetja, ki jim ni glavna dejavnost kmetijstvo...),
 - pravna oseba s področja svetovanja in
 - **partner, ki pripomore k izvedbi projekta (novost glede na priporočilo EK, med obveznimi partnerji ni nujno, da je vedno raziskovalna institucija).**
- Sodelujejo tudi **drugi partnerji** ob pogoju, da obvezno izvajajo aktivnosti, dobijo podporo in pripomorejo k uspešni izvedbi projekta.
- Posamezen partner je lahko vodilni partner pri samo **enem projektu** in član partnerstva samo v **dveh različnih projektih** pri posameznem javnem razpisu.

Uredba za AKIS

Podpora za projekte EIP

Projekt EIP traja od 36 do največ 60 mesecev, najvišja vrednost 300.000 na projekt EIP.

V projektu jasno določene naloge posameznega partnerja in njegov doprinos k izvedbi projekta.

Tematike projektov se določijo izmed prispelih idej, ki jih pripravijo kmetijska gospodarstva, na podlagi poziva MKGP.

Ocenjevanje projektov s strani neodvisnih zunanjih strokovnjakov?

Upravičeni stroški so **stroški dela** (vrednost na enoto €/h), **pavšalni stroški**, ki znašajo 40 % glede ena stroške dela (sofinancirano do 100 %) in **stroški nakupa** nove opreme, strojev, vključno z laboratorijsko tehnologijo, stroški programske opreme, pridobitve patentov in licenc (sofinancirano do 65%).

Merila za izbor vlog bodo po predlogu, priloga uredbe. **Ključna izhodišča:**

- večji poudarek na sestavi partnerstva, ocenjevanje dopolnjevanja znanj med partnerji;
- prednost projekti, ki kot partnerja vključujejo KMG, ki je predlagal tematiko;
- enakomernejša razporeditev sredstev znotraj partnerstva.

Uredba za AKIS

Razvojna partnerstva raziskovalnih institucij

Podpora se nameni projektom za vzpostavitev **demonstracijskih centrov**, ki:

- bodo zagotovili **celovito krepitev znanja na določenih prednostnih** vsebinskih področjih ali posameznih kmetijskih panogah, kjer je prepoznavna podhranjenost oziroma iztrošenost raziskovalne infrastrukture,
- omogočajo **učinkovito naslavljanje** ustvarjanja in prenos novih znanj, inovativnih rešitev in digitalnega prehoda,
- s povezanostjo **preprečujejo razdrobljenost**, morebitno podvajanje in prekrivanje nalog.

Pogoji upravičenosti

- pogodbeno razvojno partnerstvo raziskovalnih institucij in/ali izobraževalnih institucij, kmetijskih svetovalcev in/ali kmetov na določenem vsebinskem področju
- v demonstracijskem centru je vzpostavljen **trajen sistem povezovanja in prenos znanja, kompetenc in tehnologije**, vključuje testiranje oziroma demonstracijo razvite (nove) prakse, procesa, postopka, metode ali tehnologije kmetijskim svetovalcem in kmetovalcem, ki je komplementaren z dejavnostmi javnih služb,
- obvezna je **aktivna medsebojna izmenjava informacij** o izvajanju projekta, razvitih rešitvah in doseženih rezultatih znotraj partnerstva, med posameznimi partnerstvi in med ostalimi deležniki AKIS ter širšo javnostjo,
- obvezen je **prenos znanja, ki vključuje testiranje oz. demonstracije** razvite (nove) prakse, procesa, postopka, metode ali tehnologije kmetijskim svetovalcem in kmetovalcem (npr. obvezna je izvedba različnih usposabljanj in/ali delavnic in/ali demonstracij tako za kmete kot svetovalce s področja za katerega so pridobili nepovratna sredstva.

Uredba za AKIS

Razvojna partnerstva raziskovalnih institucij

- Podpora se dodeli za obdobje izvedbe projekta razvojnega partnerstva raziskovalnih institucij, vendar ne dlje kot 60 mesecev.

Upravičene aktivnosti in upravičeni stroški

- Upravičene so naložbe v **vzpostavitev oz. nadgradnjo javne razvojno raziskovalne infrastrukture**, kar vključuje naložbe v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva za razvoj in preizkušanje inovativnih rešitev (kot so npr. vzpostavitev novih oz. posodobitev obstoječih poskusnih polj), vključno z digitalnimi rešitvami za uvajanje pametnega in preciznega kmetijstva, blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe (naložbe v laboratorijsko analitiko, monitoringe, nadgradnja sistema prognostičnih obvestil in razvoja modelov za napoved bolezni škodljivcev, krožno gospodarstvo...) ter za uvajanje učinkovite izmenjave in prenosa znanja med deležniki AKIS.
- **Stopnja podpore** znaša 100 % za stroške povezane z vsemi vidiki sodelovanja, 65% naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva in 80 % za naložbe, ki prispevajo k prilagajanju na podnebne spremembe, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, zmanjševanje odvisnosti od kemikalij ali zmanjšanju izgube biotske raznovrstnosti.

Uredba za AKIS

Izmenjava znanja in prenos informacij

Upravičenec do podpore

Upravičenci so subjekti, ki so **z javnim razpisom izbrani za izvajanje** aktivnosti izmenjave znanj. Z javnim razpisom se za posamezno vsebinsko področje izberejo kvalificirani izvajalci usposabljanj, ki izkazujejo ustrezne reference, usposobljenost, tehnične zmogljivosti, vključevanje drugih deležnikov AKIS pri izvedbi usposabljanja.

Način izvedbe

Na podlagi izdanih odločb po javnem razpisu se bo pripravil t.i. "**katalog usposabljanj**" s katerega si bodo kmetje sami izbirali vsebine, ki jih zanimajo, lokacije usposabljanj ter tudi predavatelja.

Pogoji upravičenosti

Pogoji in končni upravičenci usposabljanj so opredeljeni v posameznem javnem razpisu in bodo vsebovali zahteve za kvalificiranost, priprave programa usposabljanj in načina njihovega izvajanja, lokacijski in časovni okvir izvedbe ipd.

Upravičene aktivnosti in upravičeni stroški

Upravičeni stroški so **stroški organizacije in izvedbe dogodkov** kjer se izvaja prenos znanja. Strošek se bo določil na enoto, ki bo vrednost /h/udeleženca ali vrednost na dogodek ob minimalnem številu udeležencev.

Stopnja podpore je 100%.

Uredba za AKIS

Usposabljanje svetovalcev

Upravičenec do podpore

- Upravičenci so kvalificirani **izvajalci usposabljanj in svetovanj**, ki izkazujejo ustrezne reference, usposobljenost, tehnične zmogljivosti in/ali vključevanje drugih deležnikov AKIS pri izvedbi usposabljanj.

Načini usposabljanj

- usposabljanje **mladih svetovalcev** (program usposabljanja mladih kadrov v kmetijskem svetovanju)
- udeležba na eno ali več dnevnih **usposabljanji doma in v tujini**
- organizacija in izvedba usposabljanj za svetovalce z domačimi ali tujimi **kvalificiranimi predavatelji**

Pogoji upravičenosti

- obvezna je aktivna **medsebojna izmenjava informacij o usposabljanjih** med ostalimi deležniki AKIS ter širšo javnostjo (npr. objava posnetkov usposabljanj, gradiv, prezentacij itd.)
- obvezna je **izmenjava in prenos znanja**, ki vključuje svetovanja, usposabljanja oz. demonstracije pridobljenih znanj kmetijskim svetovalcem in kmetovalcem.

Upravičene aktivnosti in upravičeni stroški

- Upravičeni stroški so **stroški kotizacij** za usposabljanja doma in v tujini, stroški organizacije in izvedbe usposabljanj (cena po udeležencu) in stroški programa usposabljanja mladih svetovalcev (šolnina/kotizacija).
- Potni stroški/nočitve in dnevnice niso upravičen strošek.
- Stopnja podpore je 100 %.

Uredba CLLD

Vsebina

LEADER kot del skupnega pristopa LEADER/CLLD s skladom ESRR

- nepovratna finančna pomoč

- izvedba preko **treh podukrepov** (Uredba o skupnih določilih za ESI sklade, 31. člen):

1. Pripravljalna podpora → financiranje iz PRP 14-20 – Časovnica: javni poziv za nove SLR in LAS v 2/2. leta 2022 → priprava SLR na terenu → potrditev s strani Medresorske delovne skupine v letu 2023

2. Izvajanje operacij in upravljanje LAS na podlagi intervencije v SN 2023-2027:

- a) Izvajanje operacij**, vključno z dejavnostmi sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru SLR (implementacija operacij)
- b) Upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije** (stroški delovanja LAS in vodilnega partnerja) – delitev med EKSRP/ESRR

Uredba CLLD

Pripravljalna podpora

Upravičenci so lokalna partnerstva, ki vzpostavijo

- pogoje za oblikovanje LAS in
- pripravijo novo SLR do leta 2027

Predmet podpore:

- priprava SLR, ki obsega usposabljanje lokalnih zainteresiranih strani; preučevanje zadevnega območja; stroške, povezane z oblikovanjem SLR, vključno s stroški za posvetovanje z zainteresiranimi stranmi za namene priprave SLR ter za upravne stroške

Pogoji za oblikovanje LAS – podobno kot v prog. obdobju 2014-2020

Pogoji za upravno zmogljivost izbranega vodilnega partnerja:

- Aktivna pisarna za delovanje LAS, s stalnim naslovom
- Ustrezna kadrovska sestava
- Delujoča spletna stran LAS

Uredba CLLD

Pripravljalna podpora

Obvezna poglavja SLR določa Uredba o skupnih določbah:

- opredelitev območja, analiza razvojnih potreb in potencialna območja LAS s SWOT analizo, cilji SLR z mejniki in ciljne vrednosti kazalnikov, sistem upravljanja LAS
- obvezne priloge: finančni načrt; člani LAS, pogodba o ustanovitvi

Potrditev SLR: Medresorska delovna skupina CLLD (*išče se čimbolj poenostavljeno in časovno najkrajšo rešitev*)

Finančne določbe:

- Sredstva tranzicijskega obdobja
- izplačilo v obliki **pavšala** (3 kategorije glede na velikost in št. preb.: 25.000 EUR < 27.500 EUR < 30.000 EU)
- 2 fazi izplačila: najprej 30 % plačila ob preveritvi mejnikov (zaposlen, aktivna pisarna, spletna stran, pogodba o ustanovitvi LAS) --> po potrditvi SLR 70 plačila%

Uredba CLLD

Izvajanje operacij (vključno z operacijami sodelovanja LAS)

Pripombe EK: velik vpliv občin pri izboru operacij, LEADER ni prvenstveno namenjen investicijam

Upravičenci: LAS, fizične ali pravne osebe

Predmet podpore: **dejansko nastale stroške** ali aktivnosti v okviru operacije (naložbe, stroški dela,...) ali z uporabo ene izmed oblik poenostavljenih oblik stroškov (SCO), možnost predplačil.

Pogoji:

- Operacija izven naselij z več kot 10.000 prebivalci (*op. določiti izjeme*)
- Operacija je v skladu s potrjeno SLR (postopek izbora, vsebinsko „od spodaj navzgor“ na podlagi potreb SLR, vendar operacije z dodano vrednostjo za območje, poudarek na inovativnosti, trajnosti, partnerskih projektih, ranljive skupine, pametne vasi, itd).
- Operacija je izbrana oziroma potrjena s strani organov LAS. Pri tem noben od javno-zasebnega ne nadzoruje odločanja. Pomembno je preprečevanje navzkrižja interesov. → Izbor operacij:
 - Javni poziv na ravni LAS – izbor operacij na organih LAS – vložitev vlog na ARSKTRP – ARSKTRP izdaja odločbo o pravici do sredstev
 - Le izbor na organih LAS: operacije LAS (za širšo korist LAS), operacije sodelovanja LAS
- Stopnja podpore: do 80 %

Uredba CLLD

Upravljanje, spremljanje in vrednotenje SLR ter njene animacije

Upravičenci: LAS, ki ga finančno, upravno zastopa izbrani **vodilni partner** (RRA, RA,...), zagotavljanje aktivne pisarne LAS s stalno prisotnostjo zaposlenega, *min. 1 PDM/sklad*

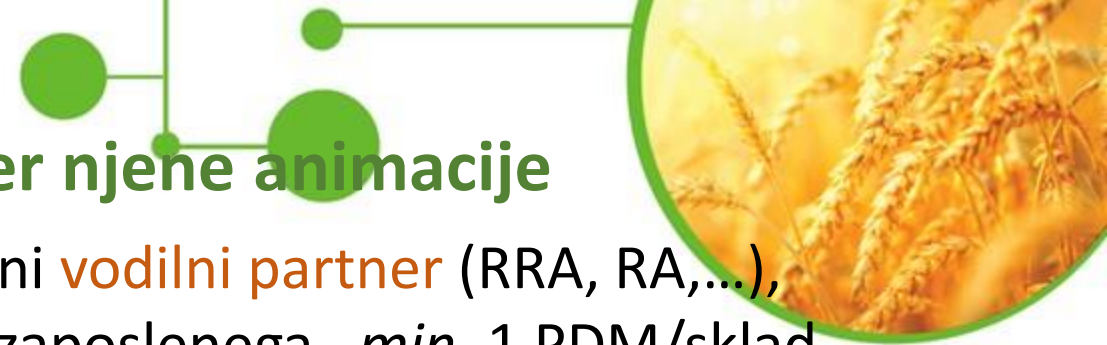
Upravičeni stroški, predmet podpore - za opravljanje nalog LAS (*op. podobno kot sedaj*):

- upravljanje in delovanje LAS,
- animacija območja LAS in pomoč potencialnim upravičencem za razvijanje projektnih idej in pripravo operacij,
- spremljanje in vrednotenje SLR.

Finančne določbe:

- za vodenje namenjenih do 20 % finančnega okvira SLR – op. težava zagotavljanja finančnih sredstev v primeru manjših LAS (poziv EK k večjim LAS),
- do 100 % upravičenih stroškov,
- izplačilo v pavšalnem znesku (poenostavitev sedanjega sistema), vendar ob preverjanju mejnikov; delitev med ESRR : EKSRP – op. več sredstev za operacije EKSRP

Odprto za področje upravljanja in izvajanja: **dogovori MDS CLLD s skladom ESRR**

Uredba za Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov

Ohranja se vse **tri podintervencije**:

- Nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik (sadike, tulci, ograja, količki)
- Ureditev vlak za izvedbo sanacije gozdov (gradnja, rekonstrukcija in priprava gozdnih vlak)
- Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov so se preoblikovala in dopolnila v smeri, da obstoječe obnovljene površine ustrezno negujemo ter s tem dosežemo njihovo večjo odpornost in stabilnost proti podnebnim spremembam.

dela so: nega obnovljenih površin; nega poškodovanih letvenjakov in tanjših drogovnjakov; obnova s sadnjo; zaščita mladja na obnovljenih površinah; priprava površin za obnovo gozda; sanacija poškodovanega drevja v varovalnih gozdovih; vzdrževanje zaščitne ograje in vzdrževanje tulcev.

Sistem zbiranja vlog ostaja enak kot v prejšnjem programskem obdobju 2014-2020:

- podintervenciji Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov ter Ureditev vlak potrebnih za izvedbo sanacije gozdov se bosta izvajali z **odprtim javnim razpisom**,
- podintervencija Nakup sadik gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik pa z **oddajo vlog ZGS na ARSKTRP**.

Uredba za intervencije v sektorju čebelarških proizvodov

Vsebina

- **6. intervencij:** (1) Prenos znanja v čebelarstvu, (2) Podpora čebelarjem in čebelarškim društvom, (3) Vzreja čebeljih matic, (4) Raziskovalno delo na področju čebelarstva, (5) Promocija in raziskava trga sektorja čebelarstva, (6) Kakovost in varnost čebeljih pridelkov
- **Intervencije trenutno vključujejo 22 podintervencij** (14 izvajanje v obliki javnega naročila, 8 izvajanje v obliki javnega razpisa) - **predvideno zmanjšanje št. podintervencij**
- **Upravičenci so različni glede na posamezno intervencijo oz. podintervencijo.** Do podpore so lahko upravičeni: izbran izvajalec javnega naročila, registrirano čebelarško društvo; fizične in pravne osebe, ki opravljajo čebelarško dejavnost na ozemlju RS ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev.
- **Oblika podpore** je odvisna od podintervencije: (1) povračilo upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali upravičencu, (2) pavšalni znesek, (3) strošek na enoto.
- **Stopnja podpore** se glede na intervencijo/podintervencijo razlikuje. Minimalna podpora znaša 60 %, maksimalna pa 100 % upravičenih stroškov (50 % EU sredstev/50 % sredstev RS).

Uredba za intervencije v sektorju čebelarških proizvodov

Pripombe EK

- *potrebna izčrpnjša razlaga intervencij in jasnejša opredelitev upravičenih stroškov,*
- *pojasniti in utemeljiti načrtovane zneske na enoto ter načrtovan učinek,*
- *pri podintervenciji Vzdrževanje čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu je potrebno podrobneje navesti upravičene stroške in upravičence,*
- *za določene podintervencije se predlaga, da se jih prestavi pod drugo intervencijo,*
- *določeni stroški nakupa čebelarske opreme (embalaža za pridelavo medu) in stroški nakupa prevoznih sredstev ne smejo biti upravičen strošek,*
- *stroški nakupa semen medovitih rastlin so upravičen strošek le če so rastline posejane za namene ohranjanja čebel in ne za rastlinsko pridelavo,*
- *definirati tipične čebelnjake in kaj se bo podpiralo.*

Uredba za intervencije v vinskem sektorju

Do vključno l.2023 se intervencije izvajajo še v skladu s podpornim programom 2019-2023. Po 2023 bistvene spremembe niso predvidene, še naprej 3 intervencije

Pripombe EK: opozorilo na nesorazmernost predvidenih sredstev za promocijo vina v tretjih državah glede na slovensko pridelavo vina in izvoz. 5% odhodkov je treba nameniti za izpolnitev ciljev v prid varstva okolja, prilagajanja podnebnim spremembam, prihranke energije,...

1) Prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov

Upravičenci: vinogradniki z vsaj 0,5 hektar vinogradov (0,3 hektar na razdrobljenih območjih)

Pogoji: prestrukturiranje vsaj 0,1 hektar vinograda na podlagi dovoljenja za ponovno zasaditev vinske trte

Upravičeni stroški: stroški prestrukturiranja + nadomestilo za izgubo dohodka (na podlagi pavšalov)

Stopnja sofinanciranja: 50% (75% v manj razvitih regijah)

Uredba za intervencije v vinskem sektorju

2) Promocija vina v tretjih državah

Upravičenci: vinarji z vsaj 30.000 litri letne pridelave vina (15.000 litrov za ekološke), združenja najmanj dveh vinarjev z vsaj 75.000 litri, OP-ji, strokovne organizacije

Pogoji: izvajanje promocijskih dejavnosti v 3.državah (oglaševanje, sejmi, raziskave, seminarji)

Upravičeni stroški: stroški izvedenih dejavnosti (na podlagi računov; pavšali za splošne stroške)

Stopnja sofinanciranja: 50%

3) Ukrepi informiranja o vinih unije v državah članicah

Upravičenci: združenja najmanj dveh vinarjev, OP-ji, strokovne organizacije, osebe javnega prava

Pogoji: izvajanje obveščanja potrošnikov o sistemih EU za označevanje porekla in o odgovornem uživanju vina (oglaševanje, obveščanje na prireditvah, sejmih, razstavah)

Upravičeni stroški: stroški izvedenih dejavnosti (na podlagi računov; pavšali za splošne stroške)

Stopnja sofinanciranja: 50%

Uredba za intervencije v sektorju sadja in zelenjave

Pripombe EK: Vzpostaviti je potrebno povezave s horizontalnimi cilji AKIS in naložbenimi intervencijami. Dopolniti SN z razlago financiranja operativnega sklada in na kakšen način se bo kontroliralo sledenje ciljem operativnega programa. Dopolniti intervencije s kazalniki rezultatov in kazalniki učinka

Upravičenci do podpore:

- Organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev, ki so **priznane** na podlagi predpisov, ki urejajo priznanje organizacij proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave ter imajo odobrene **operativne programe** ter **vzpostavljene operativne sklade**.

Pogoji za pridobitev podpore:

- Oдобren operativni program s strani MKGP:
 - Vsaj 15 % odhodkov za intervencije, ki so povezane z okoljskimi vsebinami;
 - Operativni program zajema tri ali več ukrepov - intervencij, ki so povezani s okoljskimi vsebinami;
 - Vsaj 2 % odhodka gre za namen raziskave;
 - Odhodki za krizne ukrepe (umik s trga za brezplačno razdelitev ter opustitev spravila) ne presega 1/3 skupnih odhodkov.
- Vzpostavljen operativni sklad - ustanovljen samo za financiranje odobrenih operativnih programov.

Uredba za intervencije v sektorju sadja in zelenjave

Financiranje operativnega sklada:

- **Finančni prispevki članov OP** ali same organizacije proizvajalcev ali obeh
- **Finančna pomoč Unije**
 - enaka znesku dejansko plačanih finančnih prispevkov članov OP, omejena na 50% dejansko nastalih stroškov (v posebnih primerih povečanje na 80% do 100%)
 - največ **4,1% vrednosti tržne proizvodnje** (v posebnih primerih povečanje na 4,6%)
- **Nacionalna finančna pomoč**
 - DČ dodeli v regijah, kjer stopnja organiziranosti nižja od 20%
 - znaša največ 80% finančnih prispevkov članov in do 10% vrednosti tržne proizvodnje

Uredba za intervencije v sektorju sadja in zelenjave

Organizacija proizvajalcev lahko v operativne programe vključijo sledeče intervencije:

Naložbe - tehnološke izboljšave:

- Načrtovanje in organizacija proizvodnje
- Ohranjanje kakovosti pridelkov
- Izboljšanje uporabe vode in gospodarjenje z njo
- Zmanjševanje količin nerazgradljivih odpadkov pri procesu pridelave in predelave
- Ohranjanje tal pri pridelavi sadja in zelenjave
- Prilagoditev tehnologije pridelave sadja in zelenjave na podnebne spremembe

Povečanje znanja, izmenjava dobrih praks:

- Raziskave in razvoj v sektorju sadja in zelenjave
- Svetovanje in tehnična pomoč
- Usposabljanje in izmenjava dobrih praks

Promocija proizvodov:

- Promocija, obveščanje in trženje

Krizni ukrepi:

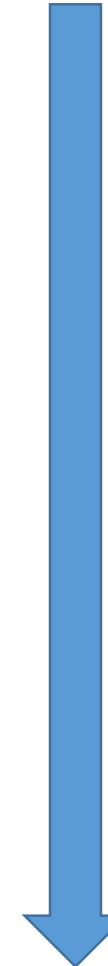
- Umik s trga za brezplačno razdelitev
- Opustitev pravila
- Zavarovanje letine in proizvodnje

ČASOVNICA

23. 12. 2021:
posredovanje predloga SN 2023–2027 v formalno presojo EK

druga polovica aprila 2022	odziv na pripombe EK – SN 2023–2027 - verzija 2
	dopolnjeno okoljsko poročilo
junij 2022	javna razgrnitev OP in SN 2023–2027- verzija 2
druga polovica julija 2022	pošiljanje SN 2023–2027- verzija 2 na EK
september-oktober 2022	usklajevanje SN 2023–2027 z EK
	zaključek postopka CPVO
november 2022	potrditev SN 2023–2027

Priprava na izvedbo SN
2023–2027 v letu 2022:

- 1. tromesečje: priprava osnutkov izvedbenih aktov;
- 2. tromesečje: predstavitev osnutkov partnerjem, deležnikom;
- 3. tromesečje: končna uskladitev izvedbenih aktov;
- 4. tromesečje: sprejetje izvedbenih aktov in predstavitev le-teh

1. 1. 2023:
začetek programskega obdobja nove SKP